Ժ ՏԱՐԻ 2719 ԹՈՒԱԿԱՆ ՀԱՅՈՑ 17 ՄԵՀԵԿԱՆ 4385 23 ՓԵՏՐՈՒԱՐ 1893 19 ՇԱՊԱՆ 1310 ԵՐԵՔՇԱԲԹԻ

20 ՓԱՐԱ.

ՆԱՄԱԿ ԿԱՄ ՈՐ ԵՒ ԻՑԷ ԳՐՈՒԹԻՒՆ ՊԷՏՔ Է ՈՒՂՂԵԼ ԱՌ ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԻՒՆ ԱՐԵՒԵԼՔ ՕՐԱԳՐԻ

Ղալաթիա, Կ. Պոլիս

درعليه‌ده غلطه‌ده آره‌ولك غزته‌سى اداره‌سنه

Direction du journal AREVELK
Galata, CONSTANTINOPLE

ԱՐԵՒԵԼՔ

ՕՐԱԳԻՐ

Քաղաքական եւ Ազգային

20 ՓԱՐԱ.

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

Կ. Պոլսոյ համար Տարեկան · Տասներկու ամսոյ	150
» » Վեցամսեայ »	75
» » Եռամսեայ »	40
Օտար Երկիրներէ Տարեկան Ֆրանք	56
» » Վեցամսեայ	28
Ընթեր թուղթի վրայ ... Տարեկան Օսմ. Ոսկի	2
Գաւառաց ... միջոցի միօրինակ Դրուշ	50

Խմբագրութեան ուղղուած նամակ կամ այլ գրութիւն ետ չի տրուիր։

Les annonces sont reçues
AUX BUREAUX DU JOURNAL

Կ. ՊՈԼԻՍ, ՓԵՏՐ. 23/7 ՄԱՐՏ 1893

ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ

ԴՐԱՄԱԿԱՆ ԴՐՈՒԹԵԱՆ ԽՆԴԻՐԸ ԱՆԳԼԻՈՅ ԽՈՐՀՐԴԱՐԱՆԻՆ ՄԷՋ

Պ. ԿԼԱՏՍԹՈՆԻ ԿԱՐԾԻՔԸ ՄԻԱՄԵՏԱՂԵԱՆ ԵՒ ԵՐԿՄԵՏԱՂԵԱՆ ԴՐՈՒԹԵԱՆՑ ՎՐԱՅ

Պրիւսէլի Դրամական Դեսպանախորհրդոյն առթիւ, անցեալ տարի ինչ ինչ ծանօթութիւններ ու վիճակագրեր հաղորդեցինք այս խնդրոյ վրայ՝ կը յիշուի թէ՝ կարգ մը առաջարկներ քննելէն ետեւ՝ այս ժողով ցրուեցաւ առանց որոշման մը յանգելու։ Անգլիոյ Երեսփոխանաց ժողովոյն անցեալ չորեքշաբթի նստին մէջ Սըր Հ. Թոմսըն Խորհրդարանի ուշադրութիւնն հրաւիրեց, և առաջարկեց որ անգլ. կառավարութիւնը նոր Դեսպանախորհուրդ մը գումարել տայ, ի նկատ առնլով ոսկւոյ և արծաթի արժէքին յարաճուն տարբերութիւնն և վաճառականութեան մէջ անկէ յառաջ եկած անպատեհութիւնները։ Կ'ուզէ որ անգլ. պատուիրակներն՝ ուրիշ ազգաց պատուիրակներուն հետ համախորհուրդ՝ ազդու դարման մը գտնեն դրամական տագնապին։ Առեւտրական արդի անկումը մեծ մասամբ հետեւանք է ոսկւոյ և արծաթի տարբերութեան աւելնալուն։ Երկմետաղեան դրութիւնը մաքսապաշտ դրութիւն չենթադրեր։ Մեք Անգլիացիքս միամետաղեան դրութեան յարելով ազատ-փոխանակութիւնը կամ մաքսամերժ դրութիւնը չյառաջացուցինք։ Ընդհակառակն, ուրիշ երկիրներ Անգլիոյ դէմ արգելիչ մաքսեր դրին։ Հնդկաստանի մէջ արծաթ ռուբիի արդի խեղճ վիճակը վերջ կը գտնէ եթէ երկմետաղեան դրութիւն ընդունուի։ Ի՞նչ է արդի նախարարութեան կարծիքն։ Ես համոզուած եմ որ ուրիշ երկիրներ երկմետաղեանութիւն կ'ընդունին եթէ Անգլիա օրինակ տայ անոնց։

Պ. ԿԼԱՏՍԹՈՆ մերժեց այս առաջարկ։ Միացեալ Նահանգները նախաձեռնարկ եղ՝ ծ էին Պրիւսէլի Դրամական Դեսպանախորհուրդն առաջարկելով, և այժմ կ'ուզուի որ Անգլիա Ամերիկայի օրինակին հետեւելով Դեսպանախորհուրդ մ'ալ ինք առաջարկէ։ Բայց Միացեալ Նահանգներն ի՞նչ շահեցան։ Պրիւսէլի Դեսպանախորհուրդն ի՞նչ արդիւնք տուաւ։ Եւ հիմակ իսկ գործնական ծրագիր մը կա՞յ մէջտեղ՝ արծաթն ոսկւոյ չափ պարտաւորիչ կերպիւ ընդունելի դրամ ընելու համար։ Առաջարկութեան հեղինակն ինք եւս որոշ ծրագիր մը չի բերեր։ Ուրեմն ի՞նչ ընենք։ Պրուսէլ երթանք և Տէրութեանց պատուիրակներուն ըսե՞նք թէ «Անգլիա ձեզ մատուցանելիք ո՛ և է ծրագիր չունի»։ Չէ՞ մի որ անգլ. կառավարութիւնն և Խորհրդարանն այն ատեն աննախանձելի դիրքի մը մէջ կը մնան աշխարհի առջեւ։ Ապրանքներու գինն որոշելու համար, ոսկին յարմարագոյն դրամ է. զի իւր գին համեմատապէս անփոփոխ մնացած է, կամ 100էն 3էն 4 միայն փոփոխած է, մինչ արծաթն 100էն 40 փոփոխեցաւ։ Անգլիա շատ զգուշութեամբ պէտք է մտածէ՝ թողելէն առաջ այն ամուր հիմն որոյ վրայ կառուցած է ցարդ աշխարհի պատմութեան մէջ նմանը չտեսնուած առեւտրական շէնք մը։ (Ծափահարութիւն)։

Պ. ԿՈՇԸՆ, նախորդ նախարարն ելեմտից, ոյժ կուտայ առաջարկութեան, թէպէտ Պ. Կլատսթոնի փաստերուն ոյժն անտես չըներ։ Դրամական խնդիրը բազմակողմանի խնդիր մ'է։ Բայց Պրիւսէլի Դեսպանախորհրդոյն մէջ ընդունուեցաւ առհասարակ թէ փափաքելի է աւելի ընդարձակ գործածում մ'ընել արծաթի։ Անգլ. պատուիրակաց ընթացքն էր որ ժողովոյ օրաձգման պէտք ցուցուց։ Նոր Դեսպանախորհուրդ մը եթէ կը խնդրուի, անպատճառ երկմետաղեան դրութիւնն ընդունելու համար չէ, այլ խնդիրն հիմնովին քննելու համար, ի նկատ առնլով զանազան ծրագրեր որք անցեալ տարւոյ ժողովոյն մատուցուեցան՝ արծաթի գործածումն աւելցնելու։

Պ. ՉԱՊԼԻՆ, նախկին նախարար երկրագործութեան, երկմետաղեան առաջարկին ոյժ տալով, Հնդկաստանի դրամական անկարգ վիճակը վերագրեց Անգլիոյ այժմեան միամետաղեան դրութեան։ Բայց ի Պրուսէլ, անգլ. կառավարութեան պատուիրակները գիտումամբ հակառակած են արծաթի գործածման ընդհանրացման գաղափարին։

ՍԸՐ ՈՒ. ՀԱՐՔՈՐԹ, ելմտական նախարարն, յիշեցուց թէ ի Պրուսէլ Իտալիոյ պատուիրակները միայն ոյժ տուին արծաթի մասին ամերիկեան պատուիրակաց առաջարկներուն։ Եթէ Միաց. Նահանգաց կառավարութիւնը նորէն Դեսպանախորհրդոյ մը գումարումը խնդրէ՝ վերջնական լուծման մը համար իրական առաջարկ մը բերելով, անգլ. կառավարութիւնը պիտի քննէ լըջօրէն։

Ի վերջոյ, 148ի դէմ 229 քուէով ժողովն որոշեց թէ արդի միամետաղեան դրութիւնը փոխել փափաքելի չէ, և Անգլիոյ չի վերաբերիր Դրամական Նոր Դեսպանախորհրդոյ մը գումարման հետամուտ ըլլալ։

ՈՍԿԻ ԵՒ ԱՐԾԱԹ. — Իւնիւօրք կ'ըսէ թէ ոսկեդրամի համեմատական առատութիւնն Անգլիոյ և եւրոպեան ուրիշ հրապարակներու վրայ՝ Միացեալ Նահանգաց դրամական անկանոն քաղաքականութեան հետեւանք է մեծաւ մասամբ։ Ցայտնի է թէ՝ քանի մը տարի յառաջ քուէարկեալ օրէնքի մը համեմատ ամերիկեան Գանձարանը պարտի ամէն ամիս 4 ու կէս միլիոն ունկի արծաթ գնել, հրապարակի վրայ արծաթի գինը բռնելու համար։ Այս գնումներու փոխարէն նոյն Գանձարանի հանած թղթերն ոսկին վտարեցին ամերիկեան հրապարակներէն դէպ եւրոպական հրապարակներ։ Բայց այս ճամբու մէջ այնքան յառաջ գնաց ամերիկեան Գանձարանն որ կանգ առնելու պէտքը կը զգացուի։ Գանձարանին տրամադրելի ոսկեդրամն այնքան պակսեցաւ որ հարկ տեսաւ Նիւ Եորքի դրամատուներէն ոսկի փոխ առնուլ՝ 20 միլիոն անգլ. ոսկւոյ կանոնական պահեստի ոսկեդրամն անխախտ պահելու համար։ Թէպէտ Պ. Հարիսընի կառավարութիւնն այս առժամեայ հնարքով շատացաւ, բայց Պ. Քլիվլէնտի կառավարութիւնն որ անցեալ շաբթու պաշտօնի անցաւ, աւելի հիմնական բան մը պիտի ընէ։ Նորընտիր Խորհրդարանն անմիջապէս ի նիստ պիտի հրաւիրէ, ամէն ամիս հրապարակէն արծաթ գնելու օրէնքը խափանել պիտի առաջարկէ Խորհրդարանին, և կառավարական պարտատոմսեր պիտի հանէ, ոսկի գնելով Գանձարանի պահեստն ամբողջ պահելու համար։ Ուրեմն, Անգլիոյ հրապարակն և ուրիշ եւրոպեան հրապարակներ՝ փոխանակ ըստ առաջնոյն ոսկի ընդունելու Միացեալ Նահանգներէն՝ ի մօտոյ պիտի հարկադրուին հոն ոսկի ղրկել, և Աւստրիա-Հունգարիա եւս իւր թղթադրամը բոլորովին վերցնելու և ոսկեդրամ հաստատելու համար մեծաքանակ ոսկւոյ պէտք ունենալով, թէպէտ ցարդ իւր պէտքը գոհացուցած էր Միացեալ Նահանգներէն եկող ոսկւով, բայց այսուհետեւ աւելի պիտի կարօտի Լոնտոնի հրապարակին։ Բարեբախտաբար, Անգլիոյ Պանքային մէջ ոսկին առատ է. բայց պէտք չէ յուսալ թէ դրամի սակն ընդ երկար կը շարունակէ այժմեան աժանութեամբ։

ԴԱՏԱՊԱՐՏԵԱԼՔ ԲԱՆՄԱՅԻ. — Կաշառքի դատն այս օրերս կը սկսի Ելքն անորոշ էր ու է գրեթէ։ Պ. Շ. տը Լէսեփս և ընկերք պիտի դատապարտուին՝ իբրեւ կաշառատու և ամբաստանեալ խորհրդարանականք՝ իբրեւ կաշառառու։ Այս պարագայից մէջ, որոշուեր է զՊ. Շ. տը Լէսեփս և (նախապէս դատապարտեալ) զՊ. Բոյթիւ զրկել Սէնդ Մարկըրի կլզւոյ բանտը, ուր իրենց բանտարկութեան պայմանաժամը պիտի լրացնեն, բայց հասարակ բանտարկեալներու վիճակակից պիտի չըլլան։ Մորուքնին կտրելու չպիտի հարկադրին, և բանտային համազգեստ չպիտի հագնին։ Աւելորդ է ըսել թէ հայր Լէսեփս մասնակից չէ այս կաշառքի դատին, և իւր մասին պատժական դատարանի վճիռն առկախ կը մնայ, իրեն հաղորդուած չըլլալով։

ՆԱԹԱԼԻ ԹԱԳՈՒՀԻ հերքեց այն զրոյց թէ Միլան Թագաւորի հետ իւր հաշտութիւն ինչ ինչ դժուարութեանց բախեր է։ Կ'ըսէ թէ այս զրոյցք Բարաւոնկեւիչ գերդաստանին հնարքն են, որ Օպրենովիչ գերդաստանի ամրապնդումը չի սիրեր։ Նաթալի և Միլան երկու շաբաթէն պիտի տեսակցին։ Պելկրատ դառնալէն յառաջ Ռուսիա պիտի երթան։

ՎԻՃԱԿԱԳԻՐ մը կը յայտնէ թէ անցեալ տարւոյ յունիս 30ին վերջացեալ վեցամսեայ շրջանին մէջ Անգլիոյ երկաթուղեաց վրայ 583 անձինք մեռած են և 4,839 անձինք վիրաւորուած՝ կառախումբերու, փոխադրութեան արկածներուն զոհ երթալով։ Եւ պէտք է յիշել թէ համեմատաբար նուազ են երկաթուղւոյ արկածք անգլիական գծերու վրայ։

ԿԱՆԱՆՑ ՖԻԶԻՔԱԿԱՆ ԲԱՐԻՈՔՈՒՄԸ. — Լոնտոնի ականաւոր բժիշկ մը կը յայտարարէ (անգլ. հանդէսի մը խօսքին նայելով) թէ վերջին տարիներու մէջ կանանց ֆիզիքական կազմուածն ուշագրաւ բարւոքում մ'ունեցած է։ Այլ եւս անընդունելի է այն գաղափար թէ ամերիկացի աղջիկներ իրենց անգլիացի քոյրերը կը գերազանցեն ֆիզիքական զարգացմամբ։ «Բարւոքումն զգալի է այնու զի հիմա խիստ քիչ Անգլուհիք կը մարին արեւելեան տաք բաղնիքներու մէջ։ Տարուէ տարի կ'աւելնան Անգլուհիք որք Ջերմինք Թրոթ հրապարակին մօտ կառուցեալ Համամը կը գլեն, և մինչ մէկ-երկու տարի յառաջ շատեր կը մարէին՝ տաքուն չդիմանալով, հիմակ այնպիսի տկարութիւն չեն կըեր այս Թրքական բաղանեաց մէջ։» (*)

* *

Եթէ անգլիացի «ականաւոր» Տօքթորն իւր ազգակից գեղեցիկ սեռին «ֆիզիքական բարւոքման» համար չունի ուրիշ ապացոյց բայց եթէ թրքական բաղնիքի մէջ անոնց չմարիլը, պէտք է ըսենք թէ իւր փաստն ըստ բաւականին հաստատուած չըլլար։ Թէեւ բժիշկ չենք, բայց մեզ կը թուի թէ տաք բաղնիքի մէջ չմարելն աւելի վարժութեան խնդիր է քան բաղձողութեան. զի այս հաշուով Թուրքիոյ ամէն կանայք՝ ամէն հասակէ և ամէն հասարակութենէ՝ պէտք է Անգլուհիներէն աւելի քաջողջ համարուին. զի ի տղայ տիոյ տաք բաղնիք յաճախելով, ամենեւին չեն մարիր, (ի բաց առեալ երբ ծանր տեսակէ սրտի հիւանդութեամբ վարակեալ են և այն ատեն բժիշկն իսկ կ'արգիլէ տաք բաղնիք)։ Մեք կը հաւատանք թէ Անգլուհիք, որք բաց օդի մէջ մարմնամարզ կ'ընեն, ամառ և ձմեռ պարտէզներու և դաշտերու մէջ գնտակ կը խաղան, ձի կը նստին, հեծելանիւ կը վազցնեն, ժակոյ կը վարեն, եւն. եւն, մերիններէն աւելի առողջ և կորովի կազմուածք ունին ընդհանրապէս։ Բայց կարծենք թէ Ջէրմինք Թրոթի Նորաշէն Համամին մէջ չմարելնին մեծ բան մը չի հաստատեր։ Մեր մէջ ի՞նչ տկար կիներ կան, որք առաւօտէն կը մտնեն բաղնիք և իրիկուան ու կ'ելնեն, (երկինքն գժգոհացնելու վերապահութեամբ,) — ու մարելնին բնաւ չեն յիշեր։

ՖՐԱՆՑ ԺՈԶԷՖ ԿԱՅՍՐ անցեալ շաբթուն Ջուլեբերիա գնաց, յայտնելու իւր ելիզապեթ կայսրուհւոյն՝ իւր կնոջ, որ ի Թեւֆիկ իւր առողջութիւնը կը կազդուրէ։ Կայսրուհին իւր աւուրնայն ընդառաջ գացած էր մինչեւ Լօզան։ Հոն կայսրը շոգենաւէն վար իջաւ, ողջագուրեց կայսրուհին, և խնդակցեցաւ իւր բարեփոխեալ առողջութեան համար։ Կայսրուհին ժամանակ մ'ալ պիտի մնայ ի Թեւֆիկ։ Կայսրը մէկ-երկու օր պիտի անցընէ հոն։

(*).—Նոյն հանդիսին մէկ ուրիշ համառածին մէջ կը կարդանք այս դիտողութիւն. «Կանայք այսօր միջին հաշուով երկու ինչէզ աւելի բարձրահասակ են քան 25 տարի առաջուան կանայք»։

ԱԼԶԱՍ-ԼՈՐԷՆ. — Սահմանագլխոյ վրայ յաճախ տեղի ունեցած մանր մունր դէպքեր կը ցուցնեն թէ Գերմանք և Ֆրանսացիք ո՛րքան գիրադրգռութեամբ կը դիտեն զիրար։ Անցեալ շաբթու Պ. Լալիէ, ծովային հետեւակազօրաց սպայ, Վէրսէյլեն ի կը ընտանեաց քով քանի մը օր մնալ ուզելով, Ամանվիլիէ կ'երթայ, գերմանական սահմանագլխուն վրայ աւան մը։ Անմիջապէս ձերբակալուեցաւ, և հարցաքննութեան ենթարկեցաւ իբրեւ լրտես, և թէպէտ Պ. Լալիէ ուրացաւ, բայց և այնպէս բանտարկեցաւ։

ԵԳԻՊՏՈՍ. — Անգլ. գործակատար Լորտ Քրոմըր (Սըր Իվլին Պէրինկ) անցեալ շաբթու Խտիվ Աբպաս փաշային ներկայացուց անգլիացի երկու հիւրեր, Պ. Պ. Շաուլ և Ճօզէֆ Ալլէն, որք պատուիրակ են Անգլիոյ Հակագերեվաճառական Ընկերութեան։ Խտիվն այս առթիւ իւր կարծիքն յայտնելով գերեաց տուրեւառի խնդրոյն վրայ, Եգիպտոսի մէջ ջնջելուն համար գոհունակութիւն ցուցուց, և փափաք յայտնեց որ Ափրիկէի ներսերն ալ գոյն ջնջելու մասին Պրուսէլի Դեսպանախորհրդոյն որոշմունքը ի գործ դրուին ազդուապէս։ Ի վերջոյ, Աբպաս փաշա խնդակցեցաւ այս մարդասիրական ընկերութեան գործունէութեան։ Ինչպէս յայտնի է, Թուրքիա եւս մասնակցած է Պրուսէլի Դեսպանախորհրդոյն որոշմանց, և նոյն մարդասիրական տնօրինութիւնք ի գործ դրուած են և կը դրուին Օսմ. կառավարութեան կողմէ։

«ՖՐԱՆՍԱՅԻ» ԱՆԴԱՄ ԱՆԳԼ. ԽՈՐՀՐԴԱՐԱՆԻ. — Կը ծանուցուի թէ «Ֆրանսացի անդամը» պիտի հրաժարի Անգլիոյ Երեսփ. Ժողովոյ անդամակցութենէն։ Այս է Պ. Ժոս, կլատսթոնեան մը, որոյ ընտրութիւնն անցեալ տարի բաւական խօսակցութեան առարկայ եղաւ, զի Պ. Ժոս Ֆրանսացի է, Լուի Նաբոլէոնի գործէն ետքը բանտարկեցաւ, յետոյ արտաքսեցաւ, և անգլիական հպատակութիւն ընդունելով, յառաջ գնաց։ Հիմա նաւաստ է ի Կրեդ Կրիմսպի, և սեղանաւոր է ի Փարիզ։ Պ. Կլատսթոնի ստիպման վրայ Կրիմսպիի ընտրողաց քուէն խնդրեց, 636 քուէի մեծամասնութիւն շահելով իւր միութենական հակառակորդին դէմ, որ 1885էն ի վեր նոյն շրջանակին երեսփոխանն էր։ Հիմա Պ. Ժոս կը հրաժարի, զի իւր ընկերներէն միոյն մահուամբ և միւսին հիւանդութեամբ, կը պարտաւորուի այսուհետեւ իւր նաւային և սեղանաւորական գործին միայն պարապիլ։ Հետաքրքրական է տեսնել թէ կլատսթոնեանք պիտի կրնա՞ն պահել այս շրջանակ, զոր Պ. Կլատսթոնի ժողովրդականութենէն աւելի փարանգի պատուական Ֆրանսացիի մը ժողովրդականութեան կը պարտէին։

Ի ՀՆԴԿԱՍՏԱՆ, Մանտազայի բնիկ իշխանը (Ռաճան), որ անցեալ տարի մեռաւ, այն հաստատ գաղափարն ունէր մտքին մէջ թէ «Ես վաթսուն տարեկան պիտի մեռնիմ»։ Իւր պապն և իւր հայրն երկուքն ալ վաթսուն տարեկան մեռած էին։ Ռաճային գաղափարը չիտակ ելաւ. զի մեռաւ (առանց ինքնասպան ըլլալու) այն օրն իսկ ուր իւր 60երորդ տարին կը լմնցունէր։

ԵՐԿԱՐԱԳՈՅՆ ԴԱՏԱՍՏԱՆՆ աշխարհի վրայ՝ չկարծէք թէ Բանամայի դատաստանն ըլլայ։ Այժմ Փեթերպուրկի Բարձրագոյն Ատենին առջեւ դատ մը տեղի կ'ունենայ որ աշխարհի պատմութեան մէջ յիշուած երկարագոյն դատն է կ'ըսուի, և հաւանական է որ անանկ ըլլայ, որովհետեւ ՀԻՆԳ ՀԱՐԻՒՐ ՏԱՐԻ յառաջ սկսած է։ Եւ իրօք, հինգ դար յառաջ, ազնուական մը ժառանգորդը Բաժինէն քաղաքին դէմ դատ բացած էին, հազարաւոր բիւրաւոր արտավար տարածութեամբ անոր հողն ու կալուածը պահանջելով, զոր քաղաքապետութիւնն անիրաւապէս գրաւած էր։ Այս դատին վերաբերեալ գրաւոր վկայութեանց ընդարձակութեան վրայ գաղափար տալու համար կը բաւէ ըսել թէ թղթոց ծանրութիւնն իսկ հինգ հարիւր կենդինար կը կշռէ։

Պ. ՀԵՆՐԻ ՔՈԹԻՒ, որ Բանամայի գործին մէջ պատժական դատարանէն երկամեայ բանտարկութեան դատապարտուած է, բայց տակաւին բանտ մտած չէ վերջնապէս, և որ մասնակից չէ կաշառքի դատին, գուշակելով թէ Բանամայի Ընկերութեան նախկին վարիչներէն դրամական հատուցումներ ալ պիտի պահանջուին, իւր կալուածները կը ծախէ, և արժէքաւոր գոյքերն օտար երկիր կը ղրկէ։ Թուրէնի գաւառին մէջ ունեցած բնակարանը ծախեց 40,000 ֆր. որ սովորական հանգամանաց մէջ կրկինը կրնար արժել։ Շաբէլ տը Շէրլի ամարանոցն եւս ծախու հանած է, և պատկերներն որով զարդարուած էր՝ օտար երկիր ղրկուեցան։ Իւր 14 տարեկան որդին խնամքի պատանի հակեց այս թանկագին նկարներուն փոխադրման, և մերձակայներն իւր հօր ունեցած մանր մունր պարտքերը վճարեց լմնցուց։

ԽՍԼԱՆՏԱՅԻՈՅ վրայ այս օրերս շատ կը խօսուի, յորմէ հետէ ծանուցուեցաւ թէ բնեւեռային ծովուն մէջ իրենց առանձին բնակավայրէն ձանձրացած, կը պատրաստուին Բանատա գաղթել։ Համբոյրի ողջոյնի յատուկ ձեւն է այս պարկեշտ ժողովրդին մէջ։ Ցաւարտ եկեղեցական պաշտամանց, կը համբուրեն քահանային, և քահանայն զամենքը կը համբուրէ։ Ցեսոյ, զիրար կը համբուրեն խառն ի խուռն, առանց սեռի, հասակի կամ աստիճանի խտրութեան, միեւնոյն ժամանակ իրենց կոկորդը թրջելով ռոմի փոքրիկ շիշերէն զոր ամէն ոք իւր վրայ կը կրէ այն սաստիկ ցուրտ կղզւոյն մէջ։

ԹԵՐԹՕՆ «ԱՐԵՒԵԼՔ»Ի (87)

Է. ՌԻՇՊՈՒՐ ԵՒ Է. ԼԻՏԸՆ

ԲԱՐԻԶԻ ԴԻՒՑԱԶՆՈՒՀԻՔ

ՄԱՍՆ ԵՐԿՐՈՐԴ

ՀՐԵՇՏԱԿ ԵՒ ՏԱՏԱՆԱՅ

Անմիջապէս համոզուեցաւ թէ տ'Օրքա սիրահարը չէր Ֆէրնանտին։ Բայց մտածելով որ անոնք ամէն օր կը տեսնէին զիրար մտերմօրէն, թէ տ'Օրքա կարող էր գնահատել Ֆէրնանտի սրտայոյզ գեղեցկութիւնը, անմեղունակ շնորհներն ու առաքինութիւնները, սիրտը ցաւագին կերպով կը սեղմուէր։

Զգիտնալով այն տաւմն որ խորտակած էր մանկամարդ աղջկան կեանքը, կը կարծէր թէ տ'Օրքան կը սիրէ զայն և հետը կ'ամուսնանայ։ Արդէն շատ անգամ ունեցած էր այս մտածումը. կը ջանար միշտ վանել զայն, արգելքներ փնտռելով։

Ցաջորդ օրը, փերեզակուհիէն իմացածին վրայ նորէն խօսելով, Էլիզապէթ արտասանեց Էնթեռիսի անունը։ Անկա լոյս մը եղաւ Սիտղաին համար։ Կը հասկնար թէ ուսկից կուգար գրպարտութիւնը։ Բայց ի՞նչ էր նպատակը։

ԺԵ

ՈՒՐ ՍԻՏՂԱ ՆՈՐ ԴԵՐ ՄԸ ԿԸ ԽԱՂԱՅ

Ինչպէս ամէն բացառիկ և դասաւորւկ բնաւորութիւններ որոց հոգին պահած է քանի մը պարկեշտ զգացումներ և որք միշտ կը յուսան յաջս իրենց պատիւնին վերահաստատել ո և է բարեգործութեամբ մը, Սիտղա, տ'Օրքաին նկատմամբ տածած սիրոյն մէջ, — երազանքով տոգորուն սէր մը, — տեսակ մը փոխարինութիւն փնտռելէ ետք իր վիշտերուն, արդէն մտածած էր իր յանցանքները քաւել զոհողութեամբ մը կամ անձնուիրութեամբ մը։

Իրեն յայտնուած իրողութիւններն առիթը կ'ընծայէին իրեն։

— Երեք պարկեշտ սիրտեր կան, մտածեց, որք ինծ համար բարի եղան և օգնեցին ինծի. կուզեմ վճարել պարտքս և պիտի վճարեմ առանց անոնց գիտութեանը։

Եւ անմիջապէս, առանց գիտնալու թէ ինչպէս պիտի գործէր, առանց իսկ գիտնալու թէ ի՞նչ վտանգներ կ'սպառնային անոնց, որոնց պաշտպան հրեշտակն ըլլալ Մարթէլի, Ֆէրնանտի, տ'Օրքաի և Զիթելլաի։

Անգամ մը նետուելով այդ ճամբուն մէջ, որ կը ժպտէր իր եռանդուն և միպայն երեւակայութեան, ա՛լ կանգ չառաւ։ Նրջօրէն հաւատաց թէ Աստուած՝ իր մեղքերը քաւելու միջոցը կը հայթայթէր իրեն։

Որչափ ալ տարօրինակ երեւի այս զգացում, շատ բնական է, եւ, գոգցես, բընածին է կնոջ քով։ Այդ զգացում գոյութիւն ունենալու էր Լուիզ Մոպէրի խանդավառ հոգիին մէջ։

Ժամ մը խորհրդածութենէ ետք, Էլիզապէթը կանչեց։

— Տիկին Էլիզապէթ, ըսաւ յանկարծ՝ անոր երեսը նայելով չիպ շիտակ, դուք անպիտան կին մըն էք։

Որչափ ալ վարժուած ըլլար խիստ խօսքերու — և կեանքին մէջ շատ լսած էր, — Էլիզապէթ ցնցուեցաւ և բերանը բացաւ պատասխանելու համար։

— Լռէ՛, հրամայեց տիրուհին, և մտիկ ըրէ. Պ. տը Ռոսթան պատմեց ինծ քու կեանքդ, որ շատ գեղեցիկ չէ. բայց ատիկա բիչ կարեւորութիւն ունի ինծ համար. ուրիշներուն կամ ուրիշներուն տան մէջ ըրածներդ ինծի չեն պատկանիր . . . ինծի անկ էր իմ ծառայութեանս առնել քեզ կամ ճամբու դնել . . .

— Բայց, տիկին . . .

— Ըսի քեզ որ լռես, կրկնեց Սիտղա տիրաբար։ Բայց եթէ ինծի չկրնար խառնուիլ հոս գալէ առաջ ըրածներուդ, ինծի կը վերաբերի սակայն այստեղի ընթացքդ։ Արդ, ասւսիկ ըրածդ.

«Կողոպտեցի՛ր զիս։

Էլիզապէթ ուզեց բողոքել։

Սիտղա կեցուց զայն շարժումով մը։

— Կողոպտեցիր զիս, կրկնեց. տեսայ սա կահը խառնելդ և մէջէն ոսկի առնելդ։

Ճշմարիտ էր։ Բայց ինչ որ չէր ըսեր Սիտղա, սա էր որ կուզէր փորձել Էլիզապէթին հաւատարմութիւնը՝ փորձի ենթարկելով զայն։

Վերակացուհին ծռեց գլուխը։

— Զիս կողոպտելէ առաջ, յարեց Սիտղա, ուզեցիր թունաւորել զիս։

Այս սոսկալի ամբաստանութեան առջեւ, Էլիզապէթ զայրոյթի պերճախօս շարժում մը ունեցաւ։

— Կարելի է որ սպանել չէիր ուզեր զիս, շարունակեց Սիտղա. բայց կուզէիր Պ. տը Ռոսթանին յանձնել զիս քնացած, դիակի պէս անշա՞րժ . . . մ'ուրանար, ամէն բան գիտեմ, կոմսն ամէն բան խոստովանեցաւ ինծ։

Էլիզապէթ ուզեց ինքզինքը պաշտպանել։ Բայց մանկամարդ կինն ըսաւ դժնդակ ձայնով.

— Տեսայ թէյի գաւաթիս մէջ քնաբեր հեղուկը լեցունելդ. այն ատեն գուրս հանեցի քեզ որպէսզի կարենամ իմ գաւաթս քուկինիդ հետ փոխել, և դուն խմեցիր քունը։

Էլիզապէթ ափ ի բերան եղած էր։

— Կրնայի ոստիկանութեան յանձնել քեզ, շարայարեց Սիտղա, գողութիւնը միայն կը բաւէր քեզի բանտ նետելու։

— Օ՛հ, տիկինը չպիտի ընէ այդ բանը, ըսաւ դժբախտը՝ վախէն դողահար։

— Ոչ, եթէ ինծ հնազանդիս։

— Թող տիկինը հրամայէ . . .

— Ոչ միայն ոստիկանութեան չպիտի յանձնեմ քեզ, որուն հետ ուրիշ հաշիւներ ունիս կարգադրելիք, այլ և կուզեմ իմ ծառայութեանս մէջ պահել և աղէկ վճարել քեզի։

— Ի՞նչ ընելու է, հարցուց Էլիզապէթ համակամութեամբ։

— Քու փերեզակ բարեկամուհիէդ իմանալու ես թէ ո՛ւր կը բնակի Էնթեռիս։ Պէտք է իմանաս նաեւ թէ ի՛նչ կ'ընէ և ի՛նչ կուզէ փորձել տ'Ալկիեռա կոմսին, անոր քրոջը, նշանածին և բարեկամին երջանկութեանը դէմ։

Էլիզապէթ զարհուրած էր։ Տիրուհիին իրեն յանձնած գործը դժուարանաճիւ էր։ Էնթեռիսին հասցէն հասկնալը բան մը չէր, բայց գուշակել անոր ծրագիրները, տարբեր խնդիր էր։

Առանց ուշ գնելու անոր զարհուրած երեւոյթին, Սիտղա շարունակեց.

— Կատարեալ ազատութիւն կուտամ քեզի, ինչ որ կուզես խոստացիր, պիտի վճարեմ առանց հաշուելու։ Քեզի պէս կին մը սակով ամէն բան կրնայ ընել։

Էլիզապէթ դժուարահաւանութեան շարժում մը ըրաւ։

— Երեք օր ունիս յաջողելու համար։ Այսօր երեքշաբթի է, շաբաթ առտու երկու հազար ֆրանք պարգեւ պիտի տամ քեզի, կամ ձերբակալել պիտի տամ։

Երե՞ք օր, այսչափը շատ իսկ էր Էլիզապէթին՝ փախուստով ազատելու համար իրեն սպառնացող վտանգէն։

Բայց, իբր թէ Սիտղա գուշակած ըլլար անոր միտքը, ըսաւ անոր՝ երբ կը հեռանար.

— Աղէկ միտքս ինկաւ, փախչելու փորձ չընես. կ'իմացունեմ որ վրադ հսկող կայ և պզտիկ փորձ մը եթէ ընես, անխնայ բանտարկել կուտամ քեզի։

Էլիզապէթ բռնուած էր. բոլորովին նուաճուեցաւ։

Կրնար իր տիրուհիին տալ իր անկեղծութեան և հնազանդութեան անմիջական ապացոյցն, ըսելով Էնթեռիսի բնակարանի մասին արդէն գիտցածները. բայց մտածեց թէ այս յայտնութիւն, ետքէն ընելով, իր ճարպիկութեանը պիտի վերագրուէր։ Սիտղա գրեթէ ապահով էր քիչ ատենէն օգտակար տեղեկութիւններ առնելու անոնց մասին զորս կը պաշտպանէր. բայց այդչափով չը գոհացաւ. մտածեց կոմսին ապարանքին չուրջն հաստատել յարատեւ հսկողութիւն մը։ Հետեւապէս, Էլիզապէթին յանձնեց մէկը գտնել իրեն որ, առանց կասկած արթնցնելու, կարենայ չհեռանալ ամարանոցին չրջակայքէն։

Նոյն օրը, կին մը և իր տասներկու տարեկան աղջիկը հաստատուած էին կարկանդակներու և մանր մունր խաղալիկներու կրպակի մը մէջ, տունէն քանի քայլ հեռու։

Էլիզապէթ ալ այցելութիւն մը կ'ընէր իր տիկին Մառեշալ բարեկամուհիին։

Փերեզակուհիին ուզածն ալ ուրիշ բան չէր բայց եթէ ամէն բան ըսել Էլիզապէթին. իրաւ է որ ամենեւին խղճահար չէր գտնուեր Էնթեռիսին գաղտնիքներն երեւան հանելու մասին, բայց պատճառ ունէր վախնալու իր անգաղտնապահութեան հետեւանքներէն։

Իր բարեկամուհիին հարցումներուն պատասխանեց անանկ մը որ ենթադրել տայ անոր թէ բան մը չէր գիտեր։

Երկու ջատուկները կը ճանչնային զիրար և կը կասկածէին իրարմէ։

— Բան մը գիտէ, մտածեց Էլիզապէթ, բայց չուզեր ըսել։

— Գիտնալ կուզէ, մտածեց Մառեշալ, բայց բան մը չպիտի ըսեմ։

(Շարունակելի)

ԱԶԳԱՅԻՆ
ԼՈՒՐԵՐ

Մաքրիգիւղի Թաղական Խորհուրդը կը հաղորդէ մեզ թէ յառաջիկայ կիրակի, 28 փետրվար, տեղի պիտի ունենայ գիւղին Նորակառոյց վարժարանին բացման հանդէսը, ընդ Նախագահութեամբ Ամեն. Տ. Խորէն Ս. Պատրիարք Հօր։

Գեր. Մելքիսեդէկ եպիսկոպոս Մուրատեանց, որ Տիարպէքիրի առաջնորդ ընտրուած էր, հեռագիր մը ուղղելով նոյն վիճակի գաւառական վարչութեան՝ յայտարարած է թէ չպիտի կրնայ ընդունիլ այդ պաշտօնը։

Պատրիարքական փոխանորդ Գեր. Գաբրիէլ Ծ. Վրդպ. Ճէվահիրճեան, որ մէկ քանի օրէ ի վեր հիւանդ էր, բոլորովին ապաքինած է և երէկ Պատրիարքարան գնաց։

Քաղաքական ժողովը և Ուսումնական ու տնտեսական խորհուրդներն վաղը ինիստ պիտի գումարին ի խորհրդարանի Ղալաթիոյ։

Պառնասեան Վսեմ. Պօղոս էֆէնտիի վաղամեռիկ աղջկան՝ տիկին Լուկիա Յ. Միքայէլեանի յուղարկաւորութիւնը տխուր հանդիսաւորութեամբ կատարուեցաւ այս կիրակի օր, ի Սկիւտար։ Եկեղեցական դասէն ներկայ էին՝ Գեր. Մատթէոս եպիսկոպոս Իզմիրլեան, Գեր. Գրիգորիս եպիսկոպոս Ալէաթճեան, Արժ. Յակոբ Ծ. Վ. Աչոտ, Արժ. Ահարոն վարդապետ և բազմաթիւ քահանայք։ Ժամ 3ին, Պառնասեան էֆէնտիի բնակարանին մէջ Տան Կարգը կատարուելէ ետք, դագաղն հանդիսաւոր թափօրով փոխադրուեցաւ Ս. Խաչ եկեղեցին, ուր՝ յետ արարողութեանց, դամբանական մը արտասանեց Գեր. Ալէաթճեան Սրբազան՝ ցուցնելով հանգուցեալ տիկնոջ ազնիւ ձիրքերն ու ստացած ընտիր դաստիարակութիւնը, եւ երկնից մխիթարութիւնն հայցելով նորա վշտահար հօրն ու ամուսնոյն։

Թաղումը կատարուեցաւ Սկիւտարի ազգ. գերեզմանատան մէջ, ուր խուռն և ընտիր բազմութիւն մը յուղարկաւորաց՝ հետեւեցաւ դագաղին։ Ազգականաց և բարեկամաց կողմէ պսակներ դրուած էին դագաղին վրայ։

Պառնասեան էֆէնտի և Միքայէլեան էֆէնտի այս տխուր առթիւ ընդունեցին բոլոր յուղարկաւորաց ցաւակցական զգացմանց արտայայտութիւնն։

Եօզղատէն առնուած նամակէ մը ցաւօք կ'իմանանք դաւառային ծանօթ ուսուցչի մը, Յովհաննէս էֆ. Նազաչեանի դառն մահը։ Ահաւասիկ այդ նամակ.

Ամսոյս 4ին ցաւալի կորուստ մը ունեցանք. անողոք մահը խլեց մեր ձեռքէն Յովհաննէս էֆ. Նազաչեան, որ իւր տիկնոջ հետ անխոնջ և սրտի մտօք կաշխատէր քաղաքիս մանկտոյն մտաւոր զարգացման և ամենաւս սիրելի հանգիսացած էր։ Դանազան քաղաքներու մէջ նա ծանօթ էր, պաշտօնավարած ըլլալով մերթ Միացեալ-Ընկերութեանց և մերթ Ազգանուէր Հայուհեաց ընկերութեան վարժարանաց մէջ ի Հաճըն, յԻզմիրա, ինչպէս և Կ. Պոլսոյ Ազգ. Հիւանդանոցին մէջ պարբերաբար, և որ հինգ տարիէ ի վեր Եօզղատի մէջ ծառայելով՝ հոս հաստատուած էր ընտանեօք։ Նազաչեան զոհ գնաց թոքատապի մը, հակառակ քաղաքիս բժիշկներէն Տոքթ. Յովհաննէս էֆ. Շիրինեանի և Տոքթ. Տիգրան էֆ. Սիւնիի անխոնջ ջանից, որոնք դեղերն անգամ իրենց ձեռօք տուած և ժամերով սընարին քով հսկած են։

Բարեկենդանի ուրբաթ օր, հանգուցելոյն մարմինը եկեղեցի տարուեցաւ առաջնորդութեամբ քաղաքիս քահանայից և դպիրներուն, որոց կընկերանային բոլոր աշակերտք և Հռիփսիմեանց վարժարանի աշակերտուհիք, դպրոցին Հոգաբարձութիւնը և խուռն բազմութիւն յուղարկաւորաց։ Հոգեհանգստեան արարողութենէ վերջը, Մայր վարժարանի Տնօրէն՝ Միքայէլեան Յակոբ էֆ. դամբանական մը խօսեցաւ նկարագրելով հանգուցելոյն արդիւնաշատ աշխատութիւնքը կրթական ասպարէզին մէջ։ Եւ ապա տարուեցաւ աւանդել մարմինն ի գերեզման։

Հանգուցեալը կը թողու անչափահաս վեց որբեր, որք անմխիթար այրիին խնամոցը կը մնան։

Եօզղատ, 9 փետրվ. 93

Պօղոս էֆէնտի Պառնասեան և իր փեսան՝ Յովհաննէս էֆէնտի Միքայէլեան, հրապարակաւ իրենց խորին շնորհակալիքը կը յայտնեն ամեն անոնց որք հաճեցան ներկայ գտնուիլ հանգուցեալ ՏԻԿԻՆ ԼՈՒԿԻԱ Յ. ՄԻՔԱՅԷԼԵԱՆԻ յուղարկաւորութեան տխուր հանդէսին, և իրենց ցաւակցական զգացմանց հաւաստիքը տուին։

Ջիպուքճեան ընտանիքն հրապարակաւ իր խորին շնորհակալիքը կը յայտնէ ամեն անոնց որք հաճեցան ներկայ գտնուիլ հանգուցեալ ՕՐԻՈՐԴ ԱԳԱԹԻ ՋԻՊՈՒՔՃԵԱՆԻ յուղարկաւորութեան տխուր հանդէսին և իրենց ցաւակցական զգացմանց հաւաստիքը տուին։

ՆԱՄԱԿ ԱՌ ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

ԵՐՈՒՍԱՂԷՄ, 6 փետրվար

Մի քանի լրագրաց մէջ իմ մասին կանխահաս և սխալ լուրեր հրատարակուած լինելը լսելով՝ կը խնդրեմ ներկայս ալ հրատարակել բարեհաճիք։

Կըսեն թէ ինձ պաշտօն որոշուած է, «հոգեւոր այցելութեան, պատրիարքական փոխանորդութեան և առաջնորդութեան,» այն ալ զանազան տեղերու, Խարբերդի և Բաբերդի։

Թողլով որ այս տարբեր լուրեր զիրար հերքեն, ես կուզամ այս առթիւ միայն վերստին յայտնելու, ինչ որ ուրիշ անգամներ նման առիթներով յայտնած եմ, թէ,— Առաջնորդութիւն, տեղապահութիւն կամ փոխանորդութիւն չեմ կարող ընդունիլ. աւելորդ ժամավաճառութիւն է ինձ համար ատանկ պաշտօններ որոշելը—։

Իսկ եթէ հոգեւոր այցելու հօրիւ, չեմ կարող մերժել և կոչմանս հակառակ գործել. սակայն դարձեալ ես խիստ սեղմեալ պայմանաւ կընդունիմ. միայն կրօնական և բարոյական խրատներ խօսելով կը շրջիմ որոշեալ սահմանի մը մէջ՝ առանց տեղ մը երկար մնալու. չեմ կարող միջամտել տեղական վարչային և այլ խնդիրներու, որք իմ ձեռնհասութենէս դուրս են։

Հոգեւոր այցելուի գործը պաշտօնիս և վիճակիս պարտքը լինելով՝ երբ Ս. Աթոռոյս Վարչութիւնը հրամայէ, սիրով կընդունիմ, թէեւ հասակիս յարմար ալ չը լինի. աւելի դուրս ուրիշ պաշտօններու յարմարութիւն չունիմ։

Խնդրելով որ՝ ի գիտութիւն ամենուն դայս իմ յայտարարութիւն բոլոր հայ լրագիրք հրատարակել բարեհաճին, կը մնամ աղօթող. ՄԱՄԲՐԷ ԵՊԻՍԿ. ՄԱՐԿՈՍԵԱՆ

ի Ս. Յակովբ վանս Հայոց։

Ներքին լուրեր

ՊԱՇՏՕՆԱՆԱՆՔ. — Իւլայի առաջին աստիճան տրուեցաւ կայս. Գանձարանին տեսուչ Շեւգը պէյի։

Իւլայի երկրորդ աստիճան՝ Նոյն Գանձարանին առաջին քարտուղար Խոտհէմ պէյի, Խաֆըզանճը Շեւքեդ պէյի և երկրորդ քարտուղար Պեքիր պէյի։

Պրուսայի նահանգին Նորահաստատ Բազարքեօյ գաւառակին գայմագամ անուանեցաւ Միլքիյէ վարժարանի նախկին շրջանաւարտներէն Մեհմէտ Պէհճէդ էֆէնտի։

Առաջին կարգի Մեճիտիյէ պատուանշան տրուեցաւ կայս. Գանձարանին տեսուչ Շեւգը պէյի։

Երկրորդ կարգի Օսմանիյէ՝ մաքսային ժողովոյ անդամներէն Մեհմէտ Ալի պէյի։

Երկրորդ կարգի Մեճիտիյէ՝ կայս. Գանձարանին Խաֆըզանճը Շեւքեդ պէյի, երրորդ կարգի Օսմանիյէ՝ առաջին քարտուղար Խոհէմ պէյի, չորրորդ կարգի Օսմանիյէ՝ երկրորդ քարտուղար Պեքիր պէյի և երրորդ կարգի Մեճիտիյէ՝ երրորդ քարտուղար Ահմէտ պէյի։

Երրորդ կարգի Մեճիտիյէ՝ Բարձր. կայսերական Իչխանաց վարժարանին անօրէն ու չափագիտութեան ուսուցիչ հազարապետ Րիֆաթ էֆէնտիի և նոյն վարժարանին հսկող Պէհա պէյի։

Չորրորդ կարգի Մեճիտիյէ՝ Բ. զօրաբաժնին չինութեանց ճիւղին չուխա մատակարարող ժիւլ էֆէնտիի և ոսկեթել հիւսուածքներ մատակարարող Օննիկ էֆէնտիի։

ՎԵՀ. ՍՈՒԼԹԱՆԻ ծննդեան տարեդարձին առթիւ Լէօն ԺԳ. Պապը շնորհաւորական հեռագիր մը ուղղած է առ Ն. Կ. Վեհափառութիւն։

—Թեհրանէն կը հեռագրեն թէ Վեհ. Սուլթանի ծննդեան տարեդարձի օրը տեղւոյն օսմանեան դեսպանատան մէջ ընդունելութիւնք կատարուեր են եւ Պարսից Շահին կողմէ յատուկ պաշտօնեայներ օսմանեան դեսպանատունը ղրկուեր են ի շնորհաւորութիւն։ Գիշերը շքեղ լուսավառութիւնք կատարուեր են և դեսպան Ղալիպ պէյ հացկերոյթ մը տուեր է պարսիկ պաշտօնէից, օտար դեսպանաց և օսմանեան դեսպանատան պաշտօնէից։ Հացկերոյթի պահուն բարեմաղթութիւնք եղեր են վասն կենաց Վեհ. Սուլթանին։

—Զմմռնաէն, Պէրութէն, Զմիւռնիայէն, Կեսարիայէն, Օրտուէն, Ադրիանուպոլսէն, Ամասիայէն, Թաշլըճաէն և կիւմիւլճինէէն եկած հեռագիրք կը ծանուցանեն թէ Վեհ. Սուլթանի ծննդեան տարեդարձին առթիւ հանդէսներ ու շքեղ լուսավառութիւններ կատարուելով՝ բարեմաղթութիւնք եղած են վասն կենաց Վեհ. Սուլթանին։

ՆԵՐՔԻՆ գործոց Նախարարութիւնը, կ'ըսէ Հաքիքաթ, հրահանգ ուղղելով ամեն կողմ՝ ծանուցած է որ գայմագամները անձամբ երթան և տեղեկագիր մը պատրաստեն գաւառակներու մէջ պատահած ոճիրներու համար։

ՀԷՐՔՈՒՄ. — Փօտօվայի նահանգին պաշտօնաթերթն իբրև անհիմն և ճըշմարտութեան բոլորովին հակառակ կը հերքէ Պեկլրատի լրագիրներէ միոյն գրած այն լուրը թէ Ադվէի քրիստոնեայ հասարակութենէն Մօրաբլաց Միլէ անուն վաճառականն սպաններ է և թէ տեղական կառավարութիւնն ո և է ձեռնարկ չէ ըրած ոճրագործը ձերբակալելու համար։ (Սաադէթ)

ԻՄԹԻԱԶԻ արծաթ չքանշան տրուեցաւ մաքսային ժողովոյ անդամներէն Մեհմէտ Ալի պէյի։

ԵՐԿՐԱԳՈՐԾԱԿԱՆ Դրամատան Նորակառոյց շէնքին բացման հանդէսն, ինչպէս երէկ ծանուցինք, տեղի ունեցաւ նախընթաց օր։ Սոյն հանդէսին ներկայ էին՝ Հանրօգուտ շինութեանց նախարար Թեւֆիք փաշա, խորհրդական Հօրն էֆէնտի, և գլխաւոր պաշտօնատարք նոյն նախարարութեան, Երկրագործական Դրամատան ընդհ. տնօրէն Ճէմալ պէյ, վարչական խորհրդոյ Նախագահ Նուրեան էֆէնտի, և անդամք՝ Նէնիտինեա Տիմիթրաքի էֆէնտի, Բաղանօվա էֆէնտի, Նուրի պէյ, Նրամ էֆէնտի և Մուսթաֆա պէյ։

Վսեմ. Թեւֆիք փաշա պարագային յարմար բանախօսութեամբ մը ի վեր հանեց Վեհ. Սուլթանին իմաստուն հոգածութիւնն Երկրագործական դրամատան նկատմամբ, և ցոյց տալով այդ հաստատութեան կարեւորութիւնը, լուեց անոր մատուցած ծառայութիւններն երկրագործ դասուն։ Յետ այս բանախօսութեան, Վսեմ. Նախարարը՝ Ճեմալ պէյի յանձնեց դրամատան բանալիները։

Ապա, խօսք առաւ Վսեմ. Նուրեան էֆէնտի և հետեւեալ բանախօսութիւնն արտասանեց.

Ուրախ ենք որ այսօր բացումը կը կատարենք այս գեղեցիկ շէնքին, որ կոչուած է ամփոփելու երկրագործական դրամատան կեդրոնական վարչութիւնը։ Հա՞րկ է ըսել թէ այս շէնք կուգայ աւելնալ այնքան հազարաւոր շինուածքներուն վրայ որք գրեթէ դիւթութեամբ կը կանգնին մեր Օգոստափառ Վեհապետին ընդարձակ կայսրութեան ամեն կողմերն, ընդ հովանեաւ Ն. Կ. Վեհափառութեան։

Երկրագործական Պանքան, հազիւ հինգ տարէ հետէ հիմնուած, արդէն ի վիճակի է նշանաւոր ծառայութիւններ մատուցանելու և դիւրութիւններ ընծայելու գաւառներու ժողովրդեան։ Հազիւ կրնայինք յուսալ այս գեղեցիկ արդիւնք, իր դրամագլուխներուն ուժով, եթէ չըլլար անհունապէս թանկագին աջակցութիւնն այն բարձր և հայրական հոգածութեան զոր մեր սիրեցեալ Վեհապետը կը բարեհաճի շնորհել միշտ Իր աշխատասէր երկրագործներուն որք կը հերկեն հողն և իրենց ճակտին քրտինքովը ամեն օր անոր ծոցէն դուրս կը հանեն անհուն հարստութիւնները զորս կը պահէ։ Ն. Վեհափառութեան այս մասնաւոր պաշտպանութեան շնորհիւն է նաեւ որ Երկրագործական Պանքան՝ իբրեւ վարկի հաստատութիւն մը՝ կցուած ըլլալով հանդերձ առեւտրական նախարարութեան, հիմակուց խսկ կարող է ծառայել կրթական, հանրօգուտ շինութեանց և երկրագործական նախարարութիւններուն, այս զանազան պաշտօնէութեանց յատկացեալ գումարներուն գանձման մասին։ Բայց, հանդէպ այսքան բարիքներու, կրնա՞նք միտուրնիս չբերել անոնց հեղինակն և այս պարագային ալ չկրկնել մեր եռանդագին մաղթանքները մեր հայրագորով և Օգոստափառ Վեհապետին և Տիրոջ երջանկութեան համար։ Թողէ՛նք ուրեմն միաձայն. «Կեցցէ՛ Վեհ. Սուլթան Ապտ-իւլ-Համիտ Խան։»

Բոլոր հանդիսականք միաբերան ձայնակցեցան այս կեցցէին։

ՄԱԼԻԵՅԻ մէջ երէկ յանձնաժողով մը ինիստ գումարուեցաւ ընդ նախագահութեամբ ելմտական Վսեմ. Նախարարին և խորհրդակցութիւններ կատարեց։ Յանձնաժողովը կը կազմէին ելմտական ժողովոյ Նախագահ Իպրահիմ էֆէնտի, Րէժիի պատուիրակ Նուրի պէյ, Րէժիի տնօրէն Պ. Ֆօռնի և Օսմ. կայս. Պանքաի երրորդ տնօրէն Պ. Վուլֆինկ։

ՊՕՆՆՕՎԱԹԻ փաշա, որ Տրապիզոնի առողջապահական վիճակը քննելու համար անդ գնացած էր, իւր պաշտօնն աւարտած ըլլալով այսօր ճամբայ կելնէ մայրաքաղաքս գալու համար։

ԲԺՇԿԱԿԱՆ վարժարանի ուսուցիչներէն հազարապետ Համտի պէյի առաջարկութեամբ՝ միկրոբաբանութեան և բնախօսութեան դասերու տեսականն ու գործնականն ուսուցանելու համար ինչ ինչ գործիներ պիտի գնուին։

—Բժշկական վարժարանի շէնքին հանդէպ միկրոպաբանութեան ինչպէս նաև կատաղութեան տեսին յատուկ աշխատանոցներ պիտի կառուցուին, որուն համար հարկ եղած ծախքը պիտի հատուցուի քաղաքային բժշկական վարչութեան 1309 տարւոյ ելմտացոյցէն։

—Բժշկական վարժարանի Նախկին շրջանաւարտներէն հարիւրապետ Եուսուֆ Ճեմիլ պէյ, որ կայս. Իրատէով Փարիզ ուղեւորած էր իւր ուսումը կատարելագործելու, ուսման շրջանն աւարտած ըլլալով մայրաքաղաքս պիտի դառնայ։ Ճամբու ծախքը՝ չորս հարիւր ֆրանք՝ պիտի վճարուի Օսմ. կայս. Պանքային միջոցաւ։

ԻԶՄԻՐԻ ծերունի բժիշկներէն Տոքթ. Մոսթէյձ մեռեր է նախորդ շաբթուն։

ՈՃԻՐՔ. —Երէկ առաւօտ, Իսմայիլ և Աբիֆ Րէյիզ անուն երկու անձինք Գալաֆաթճըների մէջ դաշոյնի հարուածներով վիրաւորեցին մաւունաճի Հիւսէյինը և իր ընկերը Մուսթաֆան։ Առաջինը վիրաւորուեցաւ աջ ոտքէն, և երկրորդը մարմնոյն երեք կողմերէն։ Ոճրագործք թէեւ փախան, բայց քիչ յետոյ ձերբակալուելով ոստիկանութեան գոմիսէր Ըզմէր էֆէնտիի ձեռամբ, Վոյվոտաի պահականոցը տարուեցան։

—Կիրակի օրը, ժամ 11ին միջոցները, Հայտար-փաշայի երկաթուղւոյն նախորդ մեքենավար Պ. Միլան յարձակում կրեց ոճրագործի մը կողմէ որ դաշոյնի քանի մը հարուածներ իջուց անոր կուրծքին և ճակտին։ Ոճրագործը խոյս տուաւ։ Վիրաւորեալին քանի մը բարեկամները վրայ հասնելով, մօտակայ դեղարան մը փոխադրեցին զայն, ուր նախնական դարմանները տրուեցան։

ՌՈՒՍԱԿԱՆ դեսպանն ու դեսպանուհին յառաջիկայ ուրբաթ գիշեր ցայգահանդէս մը պիտի տան՝ Ցարին ծննդեան տարեդարձին առթիւ։

ՏՈՔԹ. ԱՊՍՏԻ, ֆրանսացի հռչակաւոր ականաբոյժը, գբօսական պտոյտի մը համար մայրաքաղաքս եկած է, և երկու օրէն Բարիզ կը վերադառնայ։

ՄԱՏՐԻՏԻ օսմ. դեսպան Թէրխան պէյ արձակուրդով մայրաքաղաքս հասաւ։

Պ. ԼԱ ՖԻԽԱՆԴ, Օսմ. կայս. Պանքայի տնօրէնը, չաբաթ օրէն ի վեր հիւանդ ըլլալով՝ իր պաշտօնատեղին չի կրնար յաճախել։

ՌՕՏՕՍԹՕ. — 1892 տարւոյ միջոցին, Ռօտօսթօյի նաւահանգիստը մտած են 391 նաւեր (որոց 330ը շոգենաւ՝ 41,216 թօնօ տարողութեամբ, և 61ն առագաստանաւ, 4400 թօնօ տարողութեամբ)։ Ասոնք ընդ ամենը 611,595 թօնօ զանազան ապրանքներ փոխադրած են։

Նոյն տարւոյ միջոցին, Ռօտօսթօյի նաւահանգիստէն մեկնած են 465 նաւեր (որոց 367ը շոգենաւ՝ 89,523 թօնօ տարողութեամբ, և 98ն առագաստանաւ՝ 13,471 թօնօ տարողութեամբ)։ Ասոնք ընդ ամենը 164,809 թօնօ զանազան ապրանք փոխադրած են։

ԱՏԱՆԱՅԻ մէջ երեւան եկած փողացաւը բոլորովին անհետացած ըլլալով, տեղւոյն նախնական վարժարանք, որք մէկ քանի օրուան համար փակուած էին, վերաբացուեր են։

ՄԷՐՍԻՆԷՆ կը գրեն թէ վերջին յորդահոս անձրեւներու և սաստիկ փոթորիկներու պահուն պատահած վնասները յիսուն հազար ոսկւոյ չափ կը հաշուուին։ Եօթը-ութ խոշոր նաւեր ցամաքն ինկեր, բազմաթիւ փոքր նաւեր ընկղմեր և մէկ քանի նաւավարներ խղդուեր են։ Մովեզերքը գտնուած քարափներուն բոլորն ալ վնասուեր են և հինգ վեց նաւամատոյցներէն մէկ հատ չէ մնացեր։ Կառավարիչ Հիւսէյին Հիլմի էֆ. անձամբ հարկ եղածն ի գործ դրեր է նեղեղներու աւերմանց առաջքն առնլու եւ վնասելոց օգնելու համար։

ՊԷՐՈՒԹԻ կուսակալութիւնը ցարդ 79000 ղրշի նպաստ հաւաքած է Համազգային Անկելանոցին համար։ Այդ գումար մայրաքաղաքս ղրկուած է։

ՐԷԺիի վարչութեան յատուկ շոգենաւուն, յորում մէկ քանի քննիչներ կը գտնուին, Միտիլլիի առջեւ խարսխած առագաստանաւէ մը 847 քիլօ փախստեայ ծխախոտ գտեր է։ Առագաստանաւը, որուն մէջ ոչ ոք կը գտնուէր, Զմիւռնիա տարուեր է։

ԱՅՏԸՆԻ կուսակալութեան արտաքին յարաբերութեանց դիւանին առաջին քարտուղար Խալիտ Զիեա պէյ Րէժիի ընդհանուր վարչութեան առաջին քարտուղար անուանուած ըլլալով, մայրաքաղաքս եկած է։

ԲԱԲԵՐԴԷՆ կը գրեն թէ Տրապիզոնէն անդ բեռ փոխադրող Սիւրմինէյի ու Բաբերդցի հինգ ջորեպաններու վրայ լերան մը բարձունքէն ձիւնակոյտ մը գլորելով, հինգն ալ մեռեր են։

ՀՐԴԵՀ. — Նախընթաց գիշեր ի Բերա սպանիական դեսպանատան փառարանի խոհանոցը բռնկեցաւ, սակայն անմիջական օգնութեանց շնորհիւ վտանգին առաջքն առնուեցաւ։

ՋՐՍԱՀՐՋԻԿՆԵՐ. — Յառաջիկայ ուրբաթ օր Կ. Պոլսոյ նաւահանգիստը կը ժամանէ «Բէլնա Պիզմարք» անուն շոգենաւ մը, յորում կը գտնուին ամերիկացի, անգլիացի և գերմանացի չորս հարիւր չափ զբօսաշրջիկներ։

ԿՐԷՏԷԻ գաւառական թերթին մէջ կը կարդանք թէ ձմեռուան սաստկութեան պատճառաւ Քիսամօ գաւառակին մէջ բազմաթիւ ծիթենիներ և այլ ծառեր արմատախիլ եղեր և շատ մը ոչխարներ կորնչեր են։ Արքալոխօրիի և Նէֆիլի շրջակայքը 2500ի չափ ոչխարներ և այծեր հեղեղներու մէջ խղդուեր են։ Տան մը վրայ կայծակ իյնալով Ելէնի անուն կին մը կայծահար եղեր և փոքր տղայ մը ծանրապէս վիրաւորուեր է։

ՔԱՂԱՔԱՊԵՏ Վսեմ. Րըտվան փաշա տեղեկանալով որ Օրմէյուանի մօտ արածուող և Տրապիզոնէ բերուած 1400ի չափ ոչխարաց մէջ հիւանդութիւն մը ծագած է անմիջապէս քննիչ-անասնաբոյժ մը ղրկած է անդ, որ հաստատած է թէ ոչխարներէ 44ը տեսակ մը տարափոխիկ հիւանդութեամբ վարակուած են։ Վարակեալ ոչխարք առանձին տեղ մը տարուած են դարմանուելու համար, իսկ առողջներն ալ իրենց տէրերուն յանձնուեր են։

ՎԱՌՆԱՅԷՆ երէկ մայրաքաղաքս ժամանեցին տասնհինգ տնուոր Բուլկարիացի գաղթականներ, որք մէկ քանի օր յետոյ գաղթականաց վարչութեան կողմէ սահմանուած տեղերը պիտի ղրկուին բնակութիւն հաստատելու համար։

ԾՈՎՈՒ ՎՐԱՅ. — Անցեալ ուրբաթ իրիկուն ժամ 10ին Սիւտլիճէի առջեւ նաւակ մը շրջեցաւ և մէջը գտնուող չորս մարդիկ ու նաւավարը ծովն ինկան։ Ոսկեղջիւրի 11 թիւ շոգենաւին նաւապետը տեսնելով որ այդ հինգ մարդիկ ծովուն մէջ յուսահատաբար կը տապլտկին, անմիջապէս շոգենաւն այդ կողմն ուղղեց և հինգն ալ ողջամբ ազատեց։

—Երէկ Ազապ Քաբուի առջեւ նաւակ մը Ոսկեղջիւրի 3 թիւ շոգենաւին զարնուելով խորտակուեցաւ և նաւավարը ծովն ինկաւ, սակայն անմիջական օգնութեանց շնորհիւ ազատուեցաւ։

ՄԱԺԱԿԵԱՆ—ԿԵՍԱՐԵԱՆ ԴԱՏԸ

Հետեւեալ նամակն հաղորդուած է մեզ հրատարակութեան խնդրանօք.

Եէնի-Գաբուի բնակիչներէն Մեծ. Մատթէոս էֆ. Մաժակեան աղերսագիր մը տալով Բերայի ընդհանուր դատախազութեան, յայտարարած է թէ փետրվար 4ին վախճանած իւր որդին՝ Յակոբ Մաժակեան՝ ի կենդանութեան, ի Փարիզ Օքէյժէր ընկերութեան հետ առեւտուրի ձեռնարկած ըլլալով, ինք որոշեալ գումարի մը երաշխաւոր եղեր է իւր որդւոյն՝ հանդէպ նոյն ընկերութեան, թէ ընկերութիւնն այդ երաշխաւորութեան գրին քննութիւնը յանձներ է Ղալաթիա հաստատեալ վաճառականական ծանօթ տան մը, որ այդ քննութեան գործը կ'երեւի թէ վստահեր է Եէնի-Գաբուի բնակիչներէն Կեսարեան Թումիկ էֆէնտիի, թաղեկից լինելուն համար ստորագրութեան տիրոջը հետ։ Վերոյիշեալ երրորդ անձին յայտարարութեան վստահելով նոյն տանը հեռագրած է Օքէյժէր ընկերութեան՝ թէ ինք Մատթէոս Մաժակեան, այդ երաշխաւորութիւնը ո՛չ կ'ընդունի և ո՛չ ալ կը ճանչնայ, մինչդեռ ըստ օրինի իրեն հետ բանակցութիւն մը կատարուած չէր այդ մասին և ինքը չէր ուրացած և չէր կարող ուրանալ այդ ստորագրութիւնը, այն գիրքագանց պատճառաւ որ իւր յօժար կամօքը գրուած էր։ Օքէյժէր ընկերութիւնն ալ Յակոբ Մաժակեանն անմիջապէս ոստիկանութեան յանձներ է յայտարարելով թէ խաբեբայ ու խարդախ է։ Յակոբ Մաժակեան սրտայուզութենէն ծանրապէս հիւանդացեր է ի Բարիզ և հիւանդ վիճակի մէջ փոխադրուեր է ի Պոլիս, ուր կնքեց իւր մահկանացուն մէկ քանի շաբաթ առաջ, 22 տարեկան ծաղիկ հասակին մէջ։ Մատթէոս էֆէնտի Մաժակեան յայտարարելէ յետոյ թէ այդ սխալ տեղեկութեան պատճառաւ մեռած է իւր որդին և շատ մը վնասներ եղած են, խնդրած է ըստ օրինի և ըստ փափաքանաց հանդուցելոյն հարկ եղածն ի գործ դնել պատուոյ և կենաց դէմ տեղի ունեցած սոյն տխուր սխալման առթիւ։ Այդ աղերսագիր, որուն թուականն է 14 փետրվար, յանձնուած է հարցաքննիչ դատաւոր Թահսին էֆէնտիի։

Փաստաբան

ԳԷՈՐԳ ՔԱՐԹԱԼԵԱՆ

ՀԵՌԱԳԻՐ
ԱՅՍ ՕՐՈՒԱՆ

ԼՈՆՏՐԱ, 6 Մարտ. — Զանզիպարի փոխապետը վախճանեցաւ։ Համատ-պէն-Թահսին յաջորդեց։

—Լորտ-քաղաքապետն հացկերոյթ տուաւ ի պատիւ ֆրանսական դեսպան Պ. Վատինկթոնի, որ հրաժարած է պաշտօնէն, և այս առթիւ ճառախօսելով, ըսաւ թէ պէտք է որ Ֆրանսա և Անգլիա մրցին իրենց գաղութները ծաւալելու աշխարհի ամեն կողմը, բայց անոնց մէջ չկայ վէճ մը որ ուղղապէս կամ իրաւարարութեամբ չկարենայ կարգադրուիլ։

—Կալլէսի մէջ Քարտիֆի հանքերը դադար կը վայելեն մէկ-երկու օրէ ի վեր։

ՀՌՈՄ. —Գերման կայսրն և Կայսրուհին ներկայ պիտի ըլլան Իտալիոյ Թագաւորին եւ Թագուհւոյն հարսանեաց քսանեհինգամեակին, որ ապրիլ 10 22ին պիտի կատարի։

ՓԱՐԻԶ. —Պ. Իփոլիդ Թէն, անդամ Ակադեմիոյ, 1828ին ծնեալ, մեռաւ։ (Թէն էր երեւելի գրագէտ, իմաստասէր, քաջ անգլիագէտ, քննադատ, որոյ հեղինակութիւնք մեծ կշիռ ունէին։ Սրանչացողն էր անգլ. գրականութեան, որոյ վրայ ընտիր հատորներ ունի։)

—Կաշառքի դատին մէջ, Պ. Շ. տը Լէսէբս իբրեւ վկայ պիտի կանչէ եղեր զՊ. Պ. Ֆլոքէ, Քլէմանսօ և Տը Ֆրէսինէ, որք իւր վրայ ճնշում բանեցուցեր են Պ. տը Լէսէբսի վճարելու համար յատկացեալ գումարներէն հինգ միլիոն աւելի գումար մը, Քօրնէլիուս Հէրցի բերանը գոցելու նպատակաւ։

ՀԱՄՊՈՒՐԿ, — Հոս երէկ մարդ մը քոլերայէ հիւանդցաւ։

ՆԻՒ ԵՈՐՔ. —Երեքշաբթի (այսօր) 13 միլիոն տոլարի ոսկեդրամ Եւրոպա պիտի ղրկուի։

ՊԵԼԿՐԱՏ. — Նաթալի Թագուհին իմացուց իր բարեկամներուն թէ ապրիլ ամսուն Կ. Պոլիս պիտի գայ, յետոյ Եալթա և Սինայիա պիտի երթայ, ուր զՏիկին Քաթարճի պիտի տեսնէ։

Սակարան

ՂԱԼԱԹԻԱ, 23 Փետրուար

ԸՆԹԱՑՔ ՓՈԽԱՆԱԿԱԴՐՈՑ

3 ամիս Լոնտրայի վրայ			110 ⁵/₈
» Փարիզի	»		22 72¹/₂

ՕՍՄԱՆԵԱՆ ՔՕՆՍՕԼԻՏԷ

Երէկ երեկոյ զոց. [Միաց. Դ. Սէրի]			24 29
Բերայի մէջ	»		— —
Առաւօտուն բացուեցաւ	»		24 28
Կէս օրին			24 28
Թանվիլաթը Օսմանիյէ երէկ երեկոյ			— —
» » ժամ 5ին			— —

ԸՆԹԱՑՔ ԱՐԺԵԹՂԹՈՑ

Փոխառ. Ձիւն	Սէրի		56 25
»	»		33 50
»	»		24 25

ԲԱԺՆԵՏՈՄՍՔ

Սօսիէթէ Ժէնէրալ	Անգլ. Լր.		5 14
Քրէտի Ժէնէրալ	»	»	8
Պանք տը Բօնս.	»	»	4 26
Սօս. Շանժ է վալէօր	»	»	4 30
Րէժի	Օսմ. Ոսկի		16 39
Թրամուէյ	»	»	597
Օսմ. Ապահովագր. Ընկ.	»	»	540
Րումէլիի Երկաթուղի	Ֆր.		92 ³/₄
Բաժնեթուղթ Լաւրիօնի			61 ¹/₂

ԸՆԹԱՑՔ ԴՐԱՄՈՑ

Օսմանեան ոսկի	ղրշ.	100
20 ֆրանքնոց	»	88
Անգլիական ոսկի	»	110 13
Մարք Գերմանական ոսկի]	»	107 30
Իմբէրիալ	»	90 20
Քրիմիգ	»	51 15
Րուպլ թղթադրամ	»	8 60
Մեծ. արծաթ [տարբ.]	»	107 36
Մանր արծաթ	»	103 10
Մէճալիք	»	97
Թասֆիյէ	»	19
Տոկոս Ղալաթիոյ Սակարանի	»	6

ԵՒՐՈՊԱԿԱՆ ՊՈՐՍԱ

ՓԱՐԻԶ, 6 Մարտ

Ֆրանսական Ռանթ 3 %	98 37
» 4 ¹/₂ %	106 05
Օսմանեան քօնսօլիտէ Սէրի Դ.	22 50
Օսմ. մաքս. արժեթուղթ	475 62
Բրիօրիթէ Թիւբբ (1890)	443 75
Օսմանեան Երկաթուղի	93 12
» Րէժիի բաժնեթուղթք	384 37
Պանք Օթօման	599 37
Քրէտի Լիօնէ	777 50
Իտալական Ռանթ 5 %	92 97
Եգիպտական միացեալ	504 68
Չէք Լոնտրայի վրայ	25 170
Օսմանիյէ (Օսմանեան քօնսօլիտէ)	387 50

ԼՈՆՏՐԱ, 6

Անգլ. քօնսօլիտէ	98 31
Օսմ. » Սէրի Դ.	22 25
» » Ա.	56 25
» » Բ.	33 50
» » Գ.	23
Օսմ. փոխառութիւն 1871	99 25
Փոխառութիւն 1877 (Տէֆանս Լօն)	96 25
Պանք Օթօման	13 50
Այտընի երկաթուղի	17 50
Հայտարփաշայի երկաթուղի	15
Եգիպտական միացեալ (ունիֆիյէ)	100
» առանձ. (բրիվիլէժիէ) 1890	— —
Տօմանիալ (փոխառ. Ռոչիլտ)	104 50
Փոխանակութիւն Փարիզի վրայ	25 336

ՎԻԵՆՆԱ, 6

Փոխանակութիւն Լոնտոնի վրայ	124
» Փարիզի »	48 10
Օսմանեան Րէժիի բաժնեթուղթք	178 75
» Երկաթուղի	49 80

ՊԵՐԼԻՆ, 6

Օսմանեան Երկաթուղի	94 10
Օսմ. Րէժի	180
Փոխանակութիւն Լոնտոնի վրայ	20 360
» Փարիզի »	81

ՓԱՐԻԶ ԲԹԻԹ ՊՈՒՐՍ

ՓԱՐԻԶ, 7 Մարտ

Ֆրանսական Ռանթ 3 %	98 36
Եգիպտական միացեալ	— —
Օսմ. քօնսօլիտէ Սէրի Դ.	22 45
Օսմ. երկաթուղի	93 25
Օսմ. Րէժի	— —
Օսմ. մաքս. արժեթուղթ	— —
Բրիօրիթէ Թիւբբ	— —
Պանք Օթօման	588 75
Օսմանիյէ	— —

Կը խնդրենք մեր բոլոր թղթակիցներէն ու աշխատակիցներէն որ հրատարակութեան համար ղրկուած յօդուածներն ու նամակները թղթին մէկ երեսին վրայ միայն գրեն, տպարանական դիւրութեան համար։

ՆԱՄԱԿ ԱՄԵՐԻԿԱՅԷ

ԱՇԽԱՐՀԻ ԱՄԵՆԷՆ ԵՐԿԱՅՆ ԹԵԼԷՖՕՆԻ ԳԻԾԸ

ՇԻԿԱԿՕ, 15 փետրվար

Ցան եւ իններորդ դարու յառաջդիմութեան ամենամեծ ապացոյցներէն մին ալ Շիքակոյի և Նիւ-Եորքի միջեւ կապուած հազար մղոն հեռաձայն գործիքին ամենայն յաջողութեամբ գործածուիլն եղաւ, զոր Հոկտեմբեր 18ին բռօֆէսօռ Կռահամպէլ գործնականապէս ապացուցուց, այս երկու քաղաքաց մէջ, — գրեթէ հազար մղոն հեռաւորութիւն, — խօսակցութիւն մը կատարելով՝ և տեղի ունեցած խօսակցութեան ամեն մէկ բառը յստակապէս լսելի եղաւ։

Այս նոր գիծ՝ մինչեւ ցարդ եղած հեռաձայնի գծերէն երկու անգամ երկայն է, 950 մղոն. Նիւ Եորքէն կը հանի Իսթըն քաղաքը, յետոյ Հարիսպուրկ, Բիթսպուրկ և Նիւ Քասըլ, բոլորն ալ Բէնսիլվանիա նահանգին մէջ. յետոյ կ'երկարի դէպի Երիա Թաուն, Քիւահօկա Ֆոլզներն և Աքրոն, որք Օհայօ նահանգին մէջ են, և ուսկից Ինտիանա նահանգի Սաութ-Պէնտ քաղաքը և յետոյ ուղղակի կը հասնի Շիքակօ, ճիւղեր եւս ունենալով որոնց մին՝ Շիքակօ — Սաութ-Պէնտ — Թօլէտօ — Մօնէ — Քրլիվլընտ — Քիւհահօկա Ֆոլզ — Ագրոն — Երնկըրտաուն — Նիւքասըլ — Բիթսպուրկ — Ալթօնա — Հարրիսպուրկ — Իսթըն —

Նիւ Եորք—որք մինչեւ Քլիվըլընտ քաղաքը եւ Ագրոն ու Թօլէտօ կ'երկարին։ Գործածուած թէլը մինչեւ հիմա շինուածներէն ամենէն զօրաւորն է եւ մէկ մղոնը 435 քաունտ կը կշռէ, ամբողջ գիծը 826,500 քաունտ պղինձ (copper)։

1890ին Բարիզի եւ Պրիւսէլի միջեւ հեռաձայնի գիծ մը ձգուեցաւ որ գրեթէ 450 մղոն է եւ հետեւեալ տարին 280 մղոն գիծ մ'ալ Բարիզի եւ Լօնտոնի միջեւ շինուեցաւ. այս գծի 20 մղոնը ընդծովեայ էր եւ այս պատճառաւ Բարիզի եւ Պրիւսէլի միջեւ ձգուած հեռաձայնէն աւելի մեծ կարեւորութիւն մը ունէր գիտական տեսակէտով, թէպէտեւ առաջինը 170 մղոն աւելի երկայն էր։

Այս ամերիկեան նոր գիծը շատ արժէքաւոր է, միայն թէլը 826,500 քաունտ. իւրաքանչիւր քաունտը՝ 15 սէնթէն 123,975 տոլար. 42,750 տոլար ալ ուրիշ տեսակ նիւթերու եւ օրականի եայլն. ամբողջ արժէքն է 380,000 տոլար. հինգ վայրկեան խօսակցութեան մը համար 9 տոլար գին որոշուած է. թէպէտեւ բարձր գին մ'է, բայց եթէ ընկերութեան ըրած ծախքը եւ ուրիշ մի քանի կէտեր ի նկատի առնուին, չափաւոր ըլլալը կը հասկցուի. եւ մէյ մըն ալ Նիւ-Եորգէն Շիքակօ թէլէֆօնով խօսող մարդիկ պարզ մահկանացուներ չըլլալով, այլ այս երկու քաղաքաց միջեւ մեծ մեծ ձեռնարկութիւններ ընող եւ վայրկենի մէջ հազարներով տոլար մէկ կողմ դնող դրամատէրք, գործարանատէրք կամ մեծ վաճառականներ, պարզապէս կ'երեւի որ 9 տոլարը շատ բարձր գին մը չէ հինգ վայրկեան խօսակցութեան մը համար։

Թէլէֆօնք ալ հեռագրաց նման շատ են հոս. ամեն տեսակ գրասենեկաց մէջ, օթէլներու, վաճառատանց, գեղաբաններու եւ ամեն տեսակ հաստատութեանց մէջ հեռաձայնի գործիք մը կը տեսնես։ Տեղային՝ այսինքն մէկ քաղաքի մէջ եղած հեռաձայնք շատ ծախք մը չունին, բայց հեռաւոր քաղաքներու միջեւ եղած գծերու շինութիւնք բաւական մեծկակ գումարներու կարօտ ըլլալուն՝ գիներն ալ բարձր են եւ հետզհետէ կարեւոր բարենորոգմունք կը մտցուին հեռաձայնի մէջ. օրինակի համար, մեծերս նոր բարեփոխութիւն մըն ալ մտցուեցաւ, բայց դեռ ընդհանրացած չէ. այժմ եթէ ուզես մէկուն հետ խօսիլ, կ'երթաս որ եւ է գործիքի մը առջեւ. խօսած մարդուդ հեռաձայնին թիւը կը խնդրես կեդրոնէն «Հալլօ, հալլօ», կեդրոնը քեզ ճամբան բանալէն վերջ կ'սկսիս բարեկամիդ հետ խօսիլ. այս կերպ ընկերութեան շատ մը ծախքեր կը պատճառէ, զի կեդրոնը խել մը պաշտօնեայներ կը գործածէ իր կեդրոնական կայարանին մէջ՝ իրմէ ուզուած թիւերը տալու համար եւ կեդրոնը բազմաթիւ պաշտօնեայներ կան որոց բոլորն ալ օրիորդներ են գրեթէ. նոր գրութեան համեմատ՝ առանց կեդրոնին հարցնելու՝ պիտի կրնաս ուղղակի խօսակցութեան մտնել ուզած անձիդ հետ. ընկերութիւնն ալ պէտք չի պիտի զգայ հարիւրներով աղջիկներ գործածել կեդրոնական կայարանաց մէջ. Նոր եղած գիւտերու ամենէն կարեւոր կողմը խնայողութիւնն է, ահա նոր գիւտ մ'ալ որ խել մը աղջիկներու անգործ մնալ պիտի ստիպէ ժամանակ մը. խե՜ղճ աղջիկնե՜ր։ Հ. Ա.

ՀԱՍԳԻՒՂԷՆ

Տխուր եւ վհատեցուցիչ ընտրութիւն մը նախընթաց օրուան թաղականի ընտրութիւնն Հասգիւղի մէջ։ Ու երեւակայել թէ այսօրուան օրս գիւղին մէջ հազար եօթն անձինք գտնուին ընտրութեան իրաւունքը վայելող, եւ առնուազն հարիւր քառասունը չորսը միայն փութացած ըլլան այդ պարտքը կատարելու. ցաւալի՛, ողորմելի՛ բան։ Ընտրուողն ալ իրաւունք ունի չփոթելու հանդէպ այս կացութեան, երբ ի նկատի առնէ թէ ինք պաշտօնի կոչուած պիտի ըլլայ, ամբողջ թաղի մը գործառնութիւնները վարելու պաշտօնը պիտի ստանձնէ՝ միայն, մի՛ միայն ինքնուն հոգիի հաճութեամբ, հաճութիւն մը որ արդէն շա՛տ ջուր կը վերցնէ։ Աներկբայապէս, նախընթաց օրուան քուէտուփն այդ հարիւր քառասունը չորս թուղթի կտորներն ալ,—բաւ մեծի մասին համաչափ եւ համագոյն,—չպիտի պարունակէր, եթէ, ոմանք իրենց աչալուրջ հսկողութեան ներքեւ պատրաստել չի տային կարգ մը քուէներ եւ ծնողքներուն չի ղրկէին բարեխրաբար։ Շիտակը, Հասգիւղցին այս անխառն անտարբերութիւնն իր իսկ գործերուն մէջ, արդահատանք լոկ կը շարժէ եւ կարծել կուտայ թէ, ասկից յետոյ ո՛վ որ գտնուի թաղային գործին գլուխը, թաղեցին բնաւ իրաւունք չունի անոր ոչ մէկ յոռի կամ ձախող ընթացքը քննադատելու խծբծելու, ոչ իր հաւանութեամբն ոչ իր մերժումովը կենդանութիւն ցուցած չըլլալուն այդ անձին ընտրութեան պահուն։ Գ.

ՃԵԶԻՐԷ ԿԱՄ ԳԶԻՐԱ

Միջագետաց սահմանին մէջ Տիգրիսի վրայ երկրորդական անշուք քաղաք մ'է Ճեզիրէ, որ երբեմն կը կոչուէր նաեւ Գըզիրա։ Սա կը գտնուի, ըստ Փարիզու միջօրէականին, երկայնութեան 41° իսկ լայնութեան 37° աստիճանաց տակ։ Տիարպեքիրի կուսակալութեան եւ Մէրտինի կառավարչութեան տակ գայմագամութիւն է։ Ունի վարչական ատեանէն զատ, նախնական դատարան, մարդահամարի, արքունի տըրոց եւ կալուածոց վարչութիւն, ելեւմտից տնօրէնութիւն, ընդհանուր տըրոց գանձման եւ Րէժիի դէտ, քաղաքապետական ժողով, հեռագրատուն, կանոնաւոր սուրհանդակ եւ ոստիկանութիւն։ Սոյն քաղաք շրջապատուած է հին բերդով մը եւ գրըհան՝ երբ ջրերը կը շատնան՝ չորս կողմէն պաշարուելով կը ձեւանայ կղզի մը, եւ այս պատճառաւ անուանուած է Ճեզիրէ։

Ճեզիրէի համայն բնակիչք հազիւ կը լինին 600 տուն, Քիւրդ, Թիւրք, Ասորի, Ասորի-կաթոլիկ, Քաղդէացի, Հրեայ եւ Հայ ազգերէ բաղկացեալ։ Բողոքականք թէպէտեւ բուն կեդրոնի մէջ ժողովուրդ չունին, բայց ունին ազգապետ մը՝ շրջակայ բողոքականաց գործերը կառավարութեան առջեւ կարգադրելու համար։ Տեղւոյն գործածական ընդհանուր լեզուն է քրդերէն եւ թիւրքերէն։ Թիւրքերը, Կաթոլիկք եւ Ասորիք ունին իրենց աղօթատեղիները. վարժարան ունին միայն Թիւրքերը եւ Դոմինիկեան Լատին կղերներն, որք հաստատուած են 8 տարիներէ ի վեր։ Բողոքականք եւս դասատու մը ղըրկած են Մէրտինէն եւ ի մօտոյ պիտի բանան վարժարան մը՝ ասորւոց եւ հայոց տըղաքները կարդացնելու համար։ Ճեզիրէ Սղերդի սահմանէն կը զատուի փայտաշէն կամուրջով մը, որոյ վրայէն կանցնին կենդանիք եւ բեռներ միայն՝ մասնաւոր վճարմամբ մը, ըստ որում սոյն կամուրջ տարուէ տարի աճուրդի կը դրուի եւ կը ծախուի իբր բեռ մը ղրուշի համար, որ կը կազմէ տեղւոյն քաղաքապետութեան արկղի հասոյթներէ մին։ Սոյն կամուրջէն մի քիչ վար կը տեսնուի նաեւ նախնի քարաշէն կամուրջի մը միայն միջին կամարը. բարձրութիւն եւ ընդարձակութիւն յար եւ նման Նիփրկերտի կամուրջին, հետեւաբար անոր ժամանակակից եւ մէկ վարպետի գործ։ Ճեզիրէի կլիման սաստիկ տաք է եւ ամրան կարի վատառողջ եւ երբեմն մահաբեր։ Ջերմութեան աստիճանն ըստ հարիւրամասնեայի մերթ կը բարձրանայ 9'55°. ձմեռ չունի։ Բնակիչքը դեղնած, նիհար, տժգոյն եւ վատառողջ են։ Տեղւոյս տարեկան տօնավաճառը ճոխ առեւտուր ունի։ Ճեզիրէի դիմացն է Ճիւտի լեռը, որուն վրայ հանգչած կը համարուի Նոյայ տապանն եւ այս մօտ ուխտի կ'երթան անոր գագաթը։ Ճեզիրէի գլխաւոր բերքերն են, ցորեն, գարի, ծխախոտ, ձիթապտուղ, չուշմայ, նուշ, սխտոր, նուռի կեղեւ, իւղ, կաշի, շալ, ապա (մահուտ) պանիր, ձէթ, այծի բուրդ, ոչխարի բուրդ եւ գլտոր։

Մեծ առեւտուր ունի այծի եւ ոչխարի բրդերու ու գլտորի, զորս կը ղրկեն նաեւ ուրիշ երկիրներ եւ այս պատճառաւ ժամանակաւ շատ հրեայներ կը բնակէին աստ. ու հեռաւոր երկիրներէ, ինչպէս Խարբերդէն, Վանէն, Բաղէշէն, Տիարպեքիրէն, Մուսուլէն, Սղերդէն եւ այլ քաղաքներէն վաճառականներ կուգային ժամանակաւ ամրան եղանակին, բայց այժմ առեւտուրի նուազութեան պատճառաւ շատեր հեռացած են եւ ասպարէզը մնացած է գլխաւորապէս Կիւլպէնկեանց գաւառային գործակալութեան՝ Տիարպեքիրի մեծ. Գույումճեան եղբարց։ Ճեզիրէի բոլոր շէնքերը քարուկիր են, շինուած առ ճաշակ եւ հակառողջապահական, չուկայի խանութներուն թիւը 600ի կը հասնի, անցեալ տարուան մեծ հրդեհին բովանդակ վնասը իբր 1000 ոսկի կը հաշուի։ Ճեզիրէէն ցՏիարպեքիր 43 ժամ է, ցՍղերդ 18, իսկ ցՄուսուլ 32. ցՏիարպեքիր եւ ցՄուսուլ ճամբաները հարթ են, իսկ ցՍղերդ դժուարին, բոլորովին ապառաժուտ, այնպէս որ կենդանիք իսկ դժուարութիւն կ'զգան քալելու։

Իր խօսքանութեամբն յիշելու արժանի վայրն է «Կէլի-Բարբըրի», ուր Նմաչի համար ափ մը հող եւ գաւաթ մը ջուր անկարելի է գտնել։ Հոս կ'երեւի հնաւանդ բերդի մը բեկորները, ուր բնակողը դարեր յառաջ անցուդարձողներէն դրամ կ'առնէ եղեր։ Ոչ նուազ յիշելու արժանի է նաեւ նոյն ճամբուն վրայ Սղերդի մօտ եղած Ագապէ ըսուած բնական սանդուխ մը, երկու հարիւր աստիճանով, ուսկից եկողին շունչը կը սպառի։ Ճեզիրէէն ցՄուսուլ թէպէտեւ ցամաքային հարթ ճանբայ կայ, բայց ընդհանրապէս ճանապարհորդք կուղեւորին Տիգրիս վրայէն լաստանաւով կամ տկանաւով, զոր բնիկք կանուանեն «Քէլէք», իսկ բանեցնողը «Թարրաճ»։ Սոյն Քէլէքը կը շինեն սապէս, տիկեր փչելով կ'ուռեցնեն, բերանները կապելով վրան լաստեր կը դնեն եւ բեռները բեռցնելով եւ մարդիկ հեծցնելով՝ կսկսին ճանապարհորդել իրենք զիրենք Աստուծոյ խնամոց յանձնելով։ Ճեզիրէի կիսաւերծան բերդին վրայ կը տեսնուին Քուֆի գրերով արձանագրութիւններ, ճենովացւոց շէնքեր եւ Հռովմէական շինուածոց մնացորդներ։ Ճեզիրէի մէջ ծխախոտը բաքէթով չեն ծախեր, այլ քաշով, միայն թէ կանխաւ մասնաւոր տուրք մը կուտան Րէժիի վարչութեան։

Ճեզիրէի մէջ թէեւ հայոց սեփհական Ս. Սիմոն եւ Ս. Սարգիս անուամբ երկու աւերակ եկեղեցատեղիներ կան, բայց բնիկ հայ ժողովուրդ չկայ, գտնուած այժմեայ 15 տնւոր հայերը գաղթած են Սղերդէն, Տիարպեքիրէն եւ Խարբերդէն. ասոնք առ ի չգոյէ հայ եկեղեցւոյ, կ'երթեւեկեն Ասորւոց եկեղեցին եւ հոգեւորապէս կը մատակարարուին նոյա պաշտօնէից։ Տղաքնին կ'երթեւեկեն Դոմինիկեանց վարժարանը, որոյ մէջ տղայք խաղալէ զատ ուրիշ բան մը չեն սորված, վասն զի սոյն վարժարանը չունի ծրագիր, երկրի լեզուին ուսուցում եւ նախնական ուսմանց աւանդում։ Դասատուն այն աստիճան իր պաշտօնին անգիտակ է որ շատ ժամանակ թուղթ կը խաղայ դպրոցին մէջ։ Հայք՝ Ասորւոց արդի եկեղեցւոյ բակն ալ մասունք մ'ունեցեր են եղեր, ըստ աւանդութեան, բայց այժմ չկայ, հոն կ'երեւին միայն հայ շիրիմներ արձանագրովք. այսպէս պիտի կորսուին նաեւ Ս. Սիմոնի եւ Ս. Սարգսի վայրերն ալ, զի Դոմինիկեանք իւրացուցած են եւ ննջեցեալներն հոն կը թաղեն։ Բուն Ճեզիրէաբնակ հայերէն զատ կան նաեւ սոյն տեղւոյ մօտերն 300 տան չափ վրանաբնակ հայեր. ասոնք եւս ոչ քահանայ ունին եւ ոչ վարժարան. երբ մին իւր կնոջմէն գոհ չէ, ուրիշ կնկան մը կամքը ստանալէն ետք կ'արձկէ իւր կինը եւ վճարելով խօսեցեալ կնոջ ամուսնական ծախքերն անոր էրկան, կը բերէ զնա իրեն կնութեան։ Սոյն ապօրինի պսակներ կը կատարուին օտար քահանայի մը ձեռամբ։ Այս վրանաբնակներ կը խօսին աղաւաղեալ հայ լեզու մը եւ տարին անգամ մը, Աւագ հինգշաբթի օրը, Ճեզիրէ գալով մեծով պզտիկով առ ի չգոյէ հայ եկեղեցւոյ կը հաղորդուին Ասորւոց քահանայէն, առատ նուէրներ տալով։ Եւ երբ պահոց օրերը կը շփոթեն, կ'ուգան Ճեզիրէ կը հարցնեն իրենց Սղերդցի տիրացուին եւ ըստ այնմ խօսքիւ կը պահեն պահքը։ Իբր տասն տարի առաջ Սովկոյ Յանձնաժողովը փափագ յայտնած էր Ճեզիրէի մէջ եկեղեցի մը եւ քահանայ մը եւ հովիւ մ'ունենալ, իսկ Սղերդցի տիրացուին ճաշոց, ժամագիրք, շարական եւ մաշտոց. բայց յետոյ այս խնդիր երեսի վրայ մնաց։ Իրենց թեմի եղող Տիարպեքիրի առաջնորդութիւնը բնաւ օգուտ չունի սոցա, ոչ կ'այցելէ եւ ոչ ալ այցելու քահանայ մը կը ղրկէ։ Հ. ԱՐԱՄ

Սղերդ, 1 փետր.

ՆԱՄԱԿ ԼՈՆՏՈՆԷ

ԲԱՆՋԱՐԵՂԷ՞Ն ԹԷ ՄՍԵՂԷՆ

Ընթերցողներէս քիչերու մտքին մէջ թերեւս ծագի սա տեսակ խնդիր մը. «Բանջարեղէ՞ն ուտելու ենք թէ մսեղէն։» Ամենէն խելացի պատասխանը պիտի համարէք «Երկուքն ալ։» Բայց եթէ համբերէք պահ մը, պատմեմ ձեզ թէ կան խելացի մարդիկ որ կը հաւատան ու կը քարոզեն թէ միս ուտելու չենք եւ դառնալու ենք բուսակերութեան։ Եւ չկարծէք թէ պարզապէս ժամանակ անցնելու եւ կամ զբօսանքի համար կը յուզեն այս տեսակ խնդիր մը. ընդհակառակն, ատոնց խօսքին նայելով կենաց եւ մահու խնդիր մ'է «բանջարեղէ՞ն թէ մսեղէն» հարցը, որ թերեւս քիչ մը տարօրինակ հնչէ ծանր ականջներու։

Պէտք չկայ կարծեմ ապացուցանելու թէ բանջարակերութիւնը անօթութեան չափ դասական բան մը ըլլալու է։ Այս մասին տարակոյս յայտնել ոչ մէկու մտքէն անցնի թերեւս. բայց մսակերութեան մասին կարծիքներն իրարմէ կը տարբերին քիչ մը։ Կան կարգ մը մարդիկ որ կ'ըսեն թէ անասուններն—և ձուկերն—մարդու կերակուր ըլլալու համար ստեղծուած չեն։ Ուստի եւ սա տեսակ խօսքէ մը բնական է հետեւցընել թէ ոչխարներն, ձուկերն, այլովքն հանդերձ ստեղծուած են մեր աչքերն եւ ոչ թէ ստամոքսներն յագեցնելու համար։

Համեղ խորտիկներու վարժուած բերաններ սակայն այդքանով չեն ուզեր հրաժարիլ իրենց սովորութենէն։ Ապացոյց կ'ուզէ դարուս զաւակը. անմարսելի երշիկը կլլելու յօժարող իսկ չուզեր կլլել այս տեսակ վարդապետութիւն մը։ Բանջարակերք—բանականներն եւ ոչ թէ անբանք— մէջ կը բերեն անթիւ անհամար պատճառներ եւ ապացոյցներ թէ ինչո՞ւ հրաժարելու ենք միսէն եւ ըլլալու ենք բանջարակեր։ Միտքս եկածներէն մի քանին հոս կը յիշեմ։

Բանջարակերութեան առաքեալներուն ամենէն զօրաւոր փաստն է միսին մէջ միքրոպներու գոյութիւնը. Պարզենք աւելի. մսավաճառէն կը գնենք ոչխարի միս, առանց գիտնալու թէ այդ անմեղ արարածը ի՞նչ վիճակ ունէր ի կենդանութեան. ջերմե՞ր կը տառապէր թէ թոքախտ։ Կը հասկնաք հարկաւ թէ նպատակէս բոլորովին հեռու է աս տողերով վնաս հասցնել մեր ճաշարանապետներուն. բայց խնդիրը խիստ պարզ եւ թերեւս քիչ մը ծայրագոյն ձեւի մը մէջ դնելով ամենքս ալ կրնանք հասկընալ զայն, եւ այս ամենէն վերջին ալ երթալ եւ վայելել մսեղէն ճաշ մը։ Բայց դառնանք մեր մսավաճառին խանութը։

Բանջարակերք կ'ըսեն թէ մսավաճառ անխտիր կը մորթէ եւ կը ծախէ կենդանիներ, որք գուցէ վարակեալ էին այլեւայլ ախտերով. այդ կենդանիներու միսն ուտողները կը վարակուին նոյն հիւանդութեամբ, որուն միքրոպները մեռած չըլլալով՝ մարդուն վրայ կը գործեն իրենց աւերը։ Եւ աւելի առաջ կ'երթան բանջարակերք ու կ'ըսեն թէ մինչեւ իսկ ենթադրելով թէ մորթուած անասուններն ախտաւոր չըլլան, տակաւին բաւուոր է հաւատալ թէ միսը լաւ ընդունարան մը կը դառնայ օդին մէջ վխտացող միլիոնաւոր մանրուղներու։ Եւ մենք մսակեր արարածներս «կէօվէճ»ին եւ կամ «քէպապ»ին հետ կը կլլենք հազուէ դուրս մանրէներ եւս, որոց համար բան մը չենք վճարած սակայն։

Մարդուն միայն բանջարակեր ըլլալը հաստատելու համար բանջարակեր բժիշկներու եւ գիտնականներու մէջէ ոմանք ստամոքսի եւ աղիքներու կազմութիւնը բաւական ապացոյց կը համարին։ Կ'ըսեն ասոնք թէ մարդուս մարսողական գործարանները բանջարակերութիւն կ'ենթադրեն մեզ համար։ Մարդակազմութենէ եւ բնագիտութենէ փաստեր առաջ կը բերեն։ Եւ իրենց այս կարգի բոլոր փաստերը լսելէ վերջ երբ անդին դառնանք, կը տեսնենք որ միեւնոյն կազմութիւններն մսակերութեան ապացոյց կը համարին իրենց հակառակորդք։ Լաւ կը յիշեմ բնախօսութեան ճառի մը մէջ նշանաւոր գիտունի մը խօսքը թէ՝ «մարդուս մարսողութեան գործարաններու կազմութիւնը բացարձակապէս կը հաստատէ թէ մսակերութիւնը ուղիղ սկզբունք մ'է»։ Որո՞ւ հաւատանք սակայն։ Դուք գիտէք. ես իմ մասիս դասատուներուս խօսքին կը հաւատամ... երբ նպաստաւոր գտնեմ զայն։

Եւ վերջապէս յիշեմ մէկ ուրիշ պատճառ թէ ինչո՞ւ բանջարակեր ըլլալու ենք։ Աս պատճառը փափկասիրտներու վրայ միայն կրնայ ունենալ սպասուած ազդեցութիւնն, եւ ոչ թէ մսավաճառին կամ ձկնորսին վըրայ։ Անգթութիւն կը սեպուի մորթել սիրուն ոչխար մը եւ մեռցնել փայլուն ձուկ մը։ Մարդ—և աւելի ես կին—անոնց վըրայ նայելով սքանչանալու եւ կշտանալու է։ Բանջարակերք իրաւամբ կը գանգատին որսորդներու անխիղճ ընթացքին դէմ. կըտոր մը միսի համար զարնել սիրուն թռչնիկներ, որք իրենց դայլայլիկներով եւ տեսքով կեանքն երջանիկ ընելու կը նպաստեն։

Այքան՝ բանջարակերութեան տեսականին մասին. գանք այժմ գործնականին. աս վերջին պարագային մէջ է որ մարդ երկու անգամ կը խորհի աս տեսակ դրութիւն մը ընդունելէ առաջ։

Կը հաւաստուի թէ բանջարակերութեան դրութիւնը մեծաքայլ կ'առաջդիմէ Անգլիոյ մէջ։ Գիտեմ թէ ասոնք ունին իրենց յատուկ թերթերն, որոցմով շատ անգամ հասարակութեան ուշադրութիւնը կը գրաւեն։ Ունին բաւական ընտիր կազմակերպութիւններ իրենց սկզբունքին յարողներու դիւրութիւններ տալու համար։ Եւ Անգլիոյ բոլոր մեծ քաղաքներուն մէջ պիտի գտնէք ճաշարաններ, ուր ի զուր պիտի փնտռէք միս կտոր մը։

Լոնտոնի մէջ կան աս կարգի շատ մը ճաշարաններ, որոց առջեւէն անցած էի շատ անգամ, բայց երբեք ներս մտնելու չափ հետաքրքիր չէի եղած։ Անցեալներն սակայն բարեկամի մը ստիպմամբ այդ ճաշարաններէ մէկուն դռնէն ներս մտայ, խորհելով թէ ի՛նչ որ ալ ըլլայ, գէթ գրելու նիւթ մը գտնեմ թերեւս այդ տեսակ փորձառութենէ մը վերջ։ Անկարողութիւնս զգալով չպիտի փորձեմ յիշել առջեւնիս բերուած պնակներու պարունակութիւնը. մեզ ծանօթ լուբիայէն եւ սոխէն սկսելով մինչեւ մեզ բոլորովին օտար խոտերն իրենց կարգին առջեւնիս կը բերուին։ Ընկերս իրօք բանջարակեր մը ըլլալու էր, հաճոյքով կը պարպէր պնակներն, մինչ ես ոմանց համը միայն նայելով, ոմանց ալ տեսքը դիտելով ախորժակս կը պահեմ մսեղէն ճաշի մը, դուրսը։ Պէտք է սակայն ըսել անաչառօրէն որ իրօք զարմանալի էր տեսնել թէ ինչպիսի զանազանութեանց կարելի էր ենթարկել բուսեղէններն։ Պատճառ չունիմ կասկածելու թէ բանջարային խոհարարութիւնը երթալով պիտի զարգանայ, եւ կը հաւատամ թէ հիմա իսկ համով պնակներ կը պատրաստուին առանց միսի։

Գործաւոր եւ աղքատ դասերուն համար նշանակութեան արժան է դիտել թէ բանջարակերութիւնը մսակերութենէն շատ աւելի աժան կուգայ։ Եւ եթէ ճշմարիտ է որ սննդարարութեան մասին տարբերութիւն մը չկայ, եւ կամ՝ ըստ բանջարակերաց՝ եթէ կայ տարբերութիւն մը՝ այն ալ իրենց ի նպաստ, ան ատեն կարծեմ թէ անպատուութիւն համարելու չենք ուրիշ արարածներէ շատերու պէս գոհանալ բուսեղէնով։ Ինձ նման դժուարահաւաններն սակայն ընտրեն թերեւս իրենց ոլորտային սովորութեան մէջ մնալ, ո եւ է փոփոխութիւն հիմակուց հիմա, եւ խնդիրն նկատողութեան առնուլ ան ատեն երբ աւելի որոշ եւ մարսելի փաստեր ներկայացուին։

ԱՐՄԷՆ ԳՆՈՒՆԻ

Լոնտոն, փետր. 27

Աստի անտի

ԱՂԱՒՆԻՆԵՐՈՒ ՅԻՇՈՂՈՒԹԻՒՆԸ

Պրունսվիքի եօթանասունը չորս ուղեւոր աղաւնիները Մայէնս բերուեր եւ փակուեր են սոյն քաղաքին մէջ երեսուն օր։ Այս ժամանակամիջոցէն ետք, թող տրուեր են. տասը ժամ յետոյ, այս թըռչուններու մեծագոյն մասը դարձած էր իր Պրունսվիքի աղաւնոցը։

Աղաւնիներու զարմանալի յիշողութեան մէկ աւելի ինքնատիպ օրինակը կրնանք տալ։ Ասոր համար, քսան տարի չափ ետ երթալու է, ֆրանքօգերմանական պատերազմին ժամանակը։

Ֆրէտէրիք-Քարլ իշխանը բռնած էր ուղեւոր աղաւնի մը, Գերմանիա տարած էր զայն եւ իր թռչնարաններէ միոյն մէջ դրած էր։ Չորս տարի ետքը, աղաւնիին վանդակին դուռը բաց թողուած ըլլալով անզգուշութեամբ, փոքր պատգամաբերը Փարիզ կ'ուղղուի եւ յաջորդ օրը կը սաւառնի իր նախկին աղաւնոցին վրայ։ «Ժառտէն տ'Աքլիմաթասիօն» կը նուիրեն զայն, ուր կը մեռնի 1878 ին։

Մեր նախանձը շարժելու չէ՞ պզտիկ գլուխ մը այս հրաշալի յիշողութիւնը։

ԳԱՅԼԵՐՆ Ի ՍԵՐՊԻԱ.

Թէեւ օդը մեծապէս կակուղցած է ի Պելկրատ, բայց դարձեալ վտանգաւոր է դուրս ելնել նոյն իսկ քաղաքին արուարձաններէն, մանաւանդ գիշերը։ Գայլերը վոհմակներով կեցած են մերձակայ բոլոր անտառներուն ու պուրակներուն մէջ, հալածելով շուները, արջառները, յարձակելով նոյն իսկ մարդերու վրայ, որովհետեւ քաղաքէն 1500 մեթր հեռուն, զինեալ գեղացիի մը վրայ երեք գայլեր յարձակեր են. հրացանի հարուածով մը մարդն սպաներ է անոնցմէ մին եւ միւսները փախեր են։ Գիւղի մը մէջ, Սէմլինի մօտ, ի Պեզանիա, հացագործի մը կինը հեռաւոր տեղ մը կ'երթայ փայտ փնտռելու. ետ չի դառնար. ամուսինը, մտահոգ, զայն փնտռելու ելնելով՝ կիսովին լափուած կը գտնէ խեղճ կինը։

Փետրուար 15 ի գիշերը, բերդին պահակին ազդը սոսկալի կերպով կը խածատուի գայլի մը կողմէ, խեղճին աղաղակներէն՝ օգնութեան կը հասնին. ճիշդ ժամանակն էր։

Ռուսչիւքէի մեծ դարաստանին մէջ գայլերն ամենէն սոսկալի աւերները գործած են։ Արեւելեան երկիրներու գայլը աւելի փոքր է քան արեւմտեան Եւրոպայինը, բայց աւելի թեթեւաշարժ է։ Հակառակ պահակներուն եւ զինուորներուն զգուշութեան, հարիւրներով այծեամ, եղնիկ, յամոյր, տարաշխարհիկ կենդանիներ պատառեր են։ Ամենէն աւելի գեղեցիկ մերինոսները մնացած են. աւելի քան երկու հարիւր հատ պատառուած են։ Խումբեր կազմակերպուեր են, բայց Սերպիա շատ դերբուկ է, երկիրը ծածկուած է անտառներով եւ գայլերն ուզած տեղը կրնան ապաստանիլ։

ԳԻՏԱԿԱՆ ՄԱՆՐԱՎՈՒՐՔ

ԵԼԵԿՏՐԱԿԱՆՈՒԹԻՒՆԸ ԹԱՏՐՈՆԻՆ ՄԷՋ.—Ելեկտրականութիւնը հիմա թատրոնին մէջ ալ մեծ դեր կը խաղայ, ինչպէս ամէն տեղ։ Անցեալ նոյեմբերէն ի վեր Բարիզի Թէաթր-Ֆրանսէին երկաթեայ մեծ վարագոյրը ելեկտրականութեամբ կ'ելնէ, կ'իջնէ։ Այդ վարագոյրը 400 քիլօ ծանրութիւն ունի եւ հինգ կապերով բռնուած է, որք բեմին կամարին վրայ գտնուող ճախարակներու վրայ կը փաթթուին։ Ելեկտրական հոսանքը Էտիսոնեան մօտակայ կայարանէն կը հասնի շարժիչի մը որ 2 ձիու զօրութիւն միայն ունի։ Վարագոյրն իջած ատեն երկվայրկեանը 75 սանթիմէթրէն մինչեւ $1\frac{1}{2}$ մէթր արագութիւն ունի, իսկ բարձրացած ատենը՝ առ առաւելն մինչեւ 1 մէթր 10։

Ցուցարարին քով ելեկտրական կոճակ մը կայ, որուն միջոցաւ կրնայ վարագոյրն իջած ատենը բարձրացնել, կամ վերցած ատենը իջեցնել։ Ելեկտրական հնչակով մը ալ կրնայ իմացնել մեքենավարներուն, որք բաւական հեռուն են, վարագոյրին բացուելու եւ գոցուելու միջոցը։ Վ. Գ.

ԶՈՒԱՐՃԱԼԻՔ

Ի Բարիզ, երեսփոխանի մը կինը սեղանը նստած է եւ զանգակը կը զարնէ. ծառան կը լսէ, բայց չի գար։

—Չէ՞ս լսեր, ինչո՞ւ չես գար։

—Ներեցէք, տիկին, բայց անցեալ օր Պարոնը կ'ըսէր թէ՝ ինքը զանգակները վերցնելու կողմն է։

* *

Տէրը ծառային։

—Քեզ կը ճամբեմ, անպիտա՛ն գինով։

—Աստուած իմ, առանց ինծի ի՞նչ պիտի ըլլայ պարոնը, եթէ իմ վիճակիս մէջ գտնուէր։

* *

—Ըհ, բարեկամ, ես բնաւ մարդու ողորմութիւն չեմ տար։

—Ինչո՞ւ համար։

—Վասն զի «մարդ երբեք ուրիշին ընելու չէ ինչ որ չուզեր իրեն ընեն»։

Տ. Զ.

ՄԵԾ ՄԹԵՐԱՆՈՑ ԴԱՇՆԱԿԻ
Հիմնեալ 1889 ին
Ե. ՅԱԿՈԲԵԱՆ
Բերա, Մեծ-Փողոց, թիւ 10, Բասաժ Խրիսթաքի

Նոյն Բասաժին մէջի մթերանոցը կը կրէ թիւ 6

Վաճառում եւ գնում, փոխանակութիւն եւ վարձում, դաշնակայարդարում եւ նորոգում, գաւառաց կողմէ յանձնարարութիւնք ամենայն խնամով եւ փութով կը կատարուին։

Դաշնակներ, Փարիզի ամենալաւ գործարաններէն, այնպիսի գիներով որ ամեն մրցում կը ջրէ։ Սրահի քօնսոլաւոր դաշնակներ, կրկին ջահերով, երկաթէ շրջանակով, ուղղահայեաց լարերով, փղոսկրէ ստեղնարանով, ֆրանսական պատրաստութիւն Պլէյէլ վաճառատան, տաս տարուան համար նորոգութեան պէտք չունենալու երաշխաւորութեամբ, 30 օսմ. ոսկւոյ, սիրուն աթոռակով մը եւ չորս պատուանդաններով։ (Պլէյէլ վաճառատունը մինչեւ ցարդ քսան ոսկւոյ եւ արծաթեայ չքադրամ եւ պատուոյ հինգ վկայական ընդունած է)։ Համակ ոսկեզօծ դաշնակ մը ուղղահայեաց ագեւոր (հնութիւն)—Սրահի դաշնակներ՝ ոսկեզօծ եւ արծաթազօծ նկարներով (Պլէյէլ)։ Երեք օքթավով դաշնակներ, նուէրի համար.—Ինքնանուագ դաշնակներ.— Բոտոն՝ (այսինքն ոտքով նուագելու դաշնակներ).— Տէպէն՝ (ձեռքով նուագելու դաշնակներ։ Ցիշեալ դաշնակները պարզ դաշնակաց պէս ձեռքով ալ կը նուագուին. Պոլ դաշնակներ բոլորովին պղնձի վրայ ոսկեզօծ արոյրէ ծաղիկներով.— Երգիոնք Ամերիկեան.—Նօթա դարձնելիք կատարեալ գործեայ գրակալներ, (tourne-feuillets). Ինքնաշարժ գրակալներ.—մետաքսեայ գրակալներ.— ամեն տեսակ մէկ կամ երկու երեսով փայտէ կամ երկաթէ ոսկեզօծ կամ սեւաներկ գրակալներ։ Աթոռակներ եւ թիկնաթոռ աթոռակներ զանազան գիներով, երաժշտութեան պարզ դրութեամբ էթիւտներ.— Պարզ եւ հնչական չափահարներ.—Երաժշտականներ, պատուանդաններ, նոր տեսակ դաշնակի ճրագներ, մետաքսանկար ծածկոյթներ դաշնակի վրայի եւ ստեղնարանի համար. սիրուն առարկայներ դաշնակներու վրայ հաստատելու համար եւն. եւն. դաշնակի ամեն տեսակ պիտոյքներ եւ մանր նիւթեր. մեծաքանակ եւ փոքրաքանակ վաճառումը։ Ցիշեալ դաշնակի վերաբերեալ գործիքներն Փարիզի ամենէն համբաւաւոր Միլլէրի վաճառատան մէջ պատրաստուած են։

Դաշնակներ յանձնարարութեամբ, աւելի աժան գնով քան այն դաշնակներ զորս յանձնակատարք բերել կուտան։ 329

ԼԱՆՕԼԻՆ
ՔՐԷՄ ՏԸ ԹՈՒԱԼԷԹ
ԼԱՆՕԼԻՆ

ԼԱԽԱԳՈՅՆ դարման ընդդէմ այրուածոց կեղեքուածներու։
ԳԵՐԱԶԱՆՑ մորթի պահպանման համար, մանաւանդ մանուկներու մաշին, եւ գոյնի պահպանման։
ԼԱԽԱԳՈՅՆ դարման ընդդէմ մորթի հիւանդութեանց եւ ընդդէմ արիւնըրթութեանց։

Կը վաճառուի ամեն դեղարաններու եւ դեղօրէից ու անուշահոտութեանց մթերանոցներու մէջ։

Գործակալ եւ ներկայացուցիչ ի Կ. Պոլիս Մ. Ս. ՖՐԷՕՅԼԻԽ

Կալաթա, Մերթէպանի փողոց, Գրնաճեան խան։ 398

Ընդդէմ դժուարահալութեան.— Շասէնի գինի։

ԳՐԱՍԵՆԵԱԿ
ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԵԱՆ, ԹԱՐԳՄԱՆՈՒԹԵԱՆ ՀԱՇՈՒԱԿԱԼՈՒԹԵԱՆ

Թիւ 4, Պիւյիւք-Եաղճըլար Էֆէնտի խան, Մոր բուշնըլար, Ատամպուլ թիւ 4։ Ամեն օր ժամը 7 էն 12, բացի ուրբ. եւ տօն օրերէ։

Սոյն գրասենեակի տնօրէնութիւնն ընծեռած է այն ամեն կանխահոգ միջոցներն եւ ձեռնհաս անձանց աջակցութիւնն, որոց օժանդակութեամբ

ԿԸ ԽՄԲԱԳՐԷ օսմ. հայ. յուն. գաղ. անգղ. գերմ. ռուս. իտալ. սպան. եփրայեց. եւ պուլղ. լեզուօք դատական, առեւտրական եւ այլ ամեն կարգի եւ տեսակի գրութիւններ, ինչպէս են. աղերսագիր, լահիա, բրօթէսթօ, ծանուցագիր, մուրհակ, յօդուած եւլն։

ԿԸ ԹԱՐԳՄԱՆԷ յիշեալ լեզուօք խմբագրեալ ամեն կարգի եւ տեսակի գրութիւններ, որ լեզուի որ կը պահանջուի։

ԿԸ ԿԱՐԳԱԴՐԷ շփոթ եւ կնճռալից հաշիւներ. տոմարակալութեան դրութեան կը վերածէ անկարգ տումարներ. այցելու պաշտօնէի հանգամանօք կ'ստանձնէ գրասենեակաց հաշուական գործերը։

Գաղտնապահութիւն, ճշդապահութիւն, ուղղամտութիւն երաշխաւորեալ։ 27 31—60

(CUNARD) ՇՈԳԵՆԱՒԱՑԻՆ ԸՆԿ.

«Շէրպուրկ» շոգենաւը, նաւապետ Քինկ, Լիվրբուլէն հոս կը հասնի դէպ ի ամսոյս 17։

«Անտալուզիան» շոգենաւը, նաւապետ Լէյլանտ, ամսոյս 11ին Սեւ ծովէն հոս պիտի գայ եւ ուղղակի Լիվրբուլ պիտի ուղեւորի։

ԷՏ. ԼԱՖՈՆՏԷՆ
Գ. Թէլ Անտօրանիկեան եւ ընկ.

ԻԼԱՆ ՊԱՊԸ ՍԷՐԱՍՔԷՐԻ

Ֆապրիգայի հիւմայունի մէնսուպաթընտան օլարագ եալընըզ շուգասը կըլիպէ անպարընտան վէ գուսուր գըրհէլըրի վէ սըրմալարը վէ գայթան տիւյմէ վէ սաթըր վէ էնգայի սայիրէսի իլէ գամէիէ վէ իմալիէսի միւթէահհիտէ այիտ պուլունմագ իւզրէ վէ 1 սէնէլիք գ. ամիյէ զարֆընտա հէր նէ միգտար լիւզում կէօրիւլիւր իսէ իմալ ու թէսլիմ գըլընմագ շարթը իլէ Տէրսաատէթ վէ թաշրա ժանտարմա վէ սաւաքիրը զապթիէ զապըթան կըլիպէլըրի տէն բիր ատէտ գօլազասը վէ թապուր քեաթիպի վէ էսգասը վէ միւլազիմի էվվէլ վէ սանիէսինէ մախսուս կըլիպէնին պէհէր թագըմը 89 գրշ. ա վէ սիւվարի գօլազասը վէ էսգասը վէ միւլազիմի էվվէլ վէ սանիէսինէ մախսուս կըլիպէսինին պէհէր թագըմը 99 գրշ. ա թալիպի էօհտէսինտէ գալըպ թարիխը իլանտէն իթիպարէն 1 հաֆթա խիթամընտա գասար միւնագասասընտա տէֆտար խուլէսէ կէլինտէն օվէնձէյէ իմալ վէ իհալէ թալիպ օլանլարըն մագամը Սէրասքէրի լէվազըմաթը ումումիյէ տայիրէսինէ կէլմէլէրի իլան օլունուր։ Նօ. 44 1—3

Նիզամիէ խասթէխանէսինէ պուլունան Ֆապրիգալար լագըմը իչուն 1 սէնէլիք օլարագ միւպայաա օլունաձագ օլան էրպէյլի մասուրէ քեօմիւրինին իթխասընա թալիպ օլան վէ շէրայըթընը անլամագ իսթէյէնլէրին մագամը Սէրասքէրի լէվազըմաթ տայիրէսինէ կէլմէլէրի իլան օլունուր։ Նօ. 45 1—3

Միրքէզը սալթանաթա էնիպէեաէ պուլունան Ճէնուպ Ճէպէհանէ Միւլքիէանէնին 1 սէնէլիք խասթէսի իչուն միւպայաա օլունաձագ օլան հաթապըն իթխասընա թալիպ օլան վէ շէրայըթընը անլամագ իսթէյէնլէրին մագամը Սէրասքէրի լէվազըմաթ տայիրէսինէ կէլմէլէրի իլան օլունուր։ Նօ. 46 1—3

Շէհրը Րէմազանը շէրիֆտէ ասաքիրը շահանէիէ վէրիլմէք իւզրէ միւպայաա օլունաձագ 10,000 գըյէտէն 13,000 գըյէյէ գատար Միսրի սալամուրա բէյնիրինին իչուն շուպաթը րումինին 25ինձի բէնշէնպէսի կիւնի գարարը գաթիսի վիրիլէձէկինտէն իթխասընա թալիպ օլանլարըն մագամը Սէրասքէրի լէվազըմաթը տայիրէսինէ կէլմէլէրի իլան օլունուր։ Նօ. 47 1—3

Տայիրէյի ասքէրիէէ տէրունունտա գըրամաթխանէ, լօգանթա, թիւթիւնձի, չէրպէթձի, սուձի, մահալլէպիձի տիւքեանլարը մէձմուի լիրայի օսմանի 100 գրշ. հիսապը իլէ 1440 գրշ. ըա թալիպի էօհտէսինտէ օլուպ շէհրը շուպաթըն 24ինձի շէնպէսի կիւնի սաաթ 10դա գարարը գաթիսի վիրիլէձէկինտէն իհրա գըլը նաճագընտան 100դէ 5 գամիլէ թալիպ օլանլարըն օ գիւմանա գատար միւհասէպէէ տայիրէսի չիւպէյի մախսուսէսինէ կէլմէլէրի իլան օլունուր։ Նօ. 48 1—3

ՀՐԴԵՀԻ ԵՒ ԿԵՆԱՑ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

322

ՆՈՐԹՀ ԲՐԻԹԻՇ ԵՒ ՄԵՐՔԸՆԹԱՅԼ — ՆՈՐԹՀԸՐԸՆ ԵԺՈՒՐԸՆՍ

ԴՐԱՄԱԳԼՈՒԽ Անգլ. Ոսկի 3,000,000. ՊԱՀԵՍՏԻ ԴՐԱՄ 10,695,969
ՀԱՍՈՅԹ 1891 ՏԱՐՒՈՅ 2,650,872

ԴՐԱՄԱԳԼՈՒԽ Անգլ. Ոսկի 3,000,000. ՊԱՀԵՍՏԻ ԴՐԱՄ 4,056,900
ՀԱՍՈՅԹ 1891 ՏԱՐՒՈՅ 1,076,800

Ընկերութիւնքս Պոլսոյ մէջ ունեցած Միացեալ Գործակալութեան միջոցաւ հրդեհի դէմ ամէն կարգի փոխադարձ ապահովագրութիւններ ի գործ կը դնեն չափաւոր գնով, և իրենց ցոյց տուած դրամական երաշխաւորութեամբ մեծ գումարներ ապահովագրողաց կրնան վստահաբար զիրենք ներկայացնել. նաև իբր ապացոյց իրենց հաստատութեան, միայն հրդեհի ծախքերու համար մինչև ցարդ վճարած են աւելի քան 20,000,000 Անգլիական Ոսկին կ'անցնի:

ԾՈՎԱՅԻՆ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

ՄԱՐԻԹԱՅՄ

ԴՐԱՄԱԳԼՈՒԽ Անգլ. Ոսկի 500,000 — ՊԱՀԵՍՏԻ ԴՐԱՄ Անգլ. Ոսկի 110,000

Ընկերութիւնս կ'ապահովագրէ շոգենաւուց և առագաստանաւուց մէջի ապրանքներն և դրամածրարներն խիստ օգտակար պայմանաւ: Գնոց և այլոց վրայ տեղեկութիւն առնուլ ուզողք կը հրաւիրին դիմել Ղալաթիա Մեհմէտ Ալի փաշա խան գետնայարկ թիւ 22 և 22 եւ սենեակներն, առ ԳԱՌՆԻԿ Ց. ՍԵՐՈԲԵԱՆ Գործակալ Կ. Պոլսոյ վերյիշեալ երեք Ընկերութեան

ՄԱՔՐՈՂԱԿԱՆ ՓՈՇԻ

ՌՈԺԷԻ

ՀՌՉԱԿԵԱԼ ՓԱՐԻԶԻ ԲԺՇԿ. ԱԿԱԴԵՄԻԱՅԷՆ

ՌՈԺԻ ՓՈՇԻՆ

Կանանց, տղայոց և փափուկ մարդոց

միակ մաքրողականն է

«Այս դեղն իր ախորժ համովը, հզօր միջոց մըն է յաղթելու հիւանդաց մեծ մասին չկամութեան ընդդէմ մաքրողականներու. ո՛չ ծարաւ կը պատճառէ, ո՛չ խիթ: եւ կարելի է ըսել թէ ապահովապէս եւ ախորժելի կերպիւ կը ներգործէ:»

(Քաղուած Բրոֆ. ՍՈՒՊԷՅՐԱՆԻ տեղեկագրէն՝ Բժշկական Ակադեմիային մէջ:)

«Ռոժէի փոշին կրնայ, գրեթէ ամէն պարագայ ներու մէջ, ուրիշ մաքրողականներու տեղը գործածուիլ:»

(ՓՐՈՖ. ՊՈՒՇԱՐՏԱ)

Ծան.— Ռոժէի ճշմարիտ փոշին կը ծախուի միայն երկու ծայրերէն չորս գոյներով տպագիր կնքով մը կնքեալ շիշերով: Քանի որ կեղծեր կը գտնուին, պէտք է մանաւորապէս խնդրել իր դեղագործէն որ վաւերական քաղաքութիւն մը տայ:

Կը պատրաստուի Լ. Ֆրէռ տան մէջ, 19, ժաքոբ փողոց, Բարիզ:

VICHY

Վարչութիւն փ. Բոզ. ռ. փողոց Մոնմարթր

PASTILLES DIGESTIVES.— Այս շաքարիկները Վիշիի մէջ պատրաստուած են ջերմուկներէն ելած աղերով, ախորժահամ են և ապահով դարման մ'են դիւրամարսութեան դէմ:

SELS de VICHY pour BAINS.— Այն անձանց համար որք չեն կրնար Վիշի երթալ:

Կեղծէն զգուշանալու համար, սոյն դեղերու և շիշերու վրայ պահանջել ԸՆԿԵՐՈՒԹԵԱՆ դրոշմը:

Անգլիական դեղարանն ու դեղավաճառանոցն ի Կ. Պոլիս, և ամէն դեղագործներուն քով:

ԴԵՂ ՋԵՐՄԻ ԵՒ ՏԵՆԴԻՑ

Տոքթոր Այէրի ջերմային հիւանդութեան, այս դեղ՝ որ անխառն քաղաքրութիւն մ'է գուաքուանքինաց, է գաղանահամ և ազդու կազդուրիչ ամէն տեսակ ֆիզիքական խանգարմանց, որ յառաջ կուգան ճախճախուտ վայրերու ջերմոտ կլիմային ու ապականեալ օդերէն, որուն օգտակարութիւնն և ապաքինիչ ազդեցութիւնն երաշխաւորեալ է նորա անհամար արդիւնքը տալով գիտութեան ամէն: [illegible] կը ծնին չնչառութեամբ:

Այերի ջերմի ու տենդից դեղը կը ջնջէ այդ ունաւոր նիւթոց կոր [illegible] ազդեցութիւնն գուցէ կը գտնէ զայն մարմնոյն մէջէն, որոյ դեղ է անուտիւնն ստուգապէս անվտանգ և անքրաւ է և օգուտն առաջ, միայն թէ տրուած հրահանգի համեմատ գործածուի. կը ծախուի Մինասեան և Նորաց Ամերիկեան վաճառատան մէջ ի Ղալաթիա. Կ. Պոլսոյ:

350

ՏՊԱՐԱՆ

ԱՐԵՒԵԼՔ ԼՐԱԳՐՈՅ

Պատիւ ունի ազդարարել արգոյ հասարակութեան թէ՝ յետ այսորիկ յանձն կ'առնու ամէն լեզուաւ այլևայլ տպագրական գործեր, մաքուր միանգամայն չափաւոր գներով, որպէս պահարանի վրայ հասցէներ, նամակագլուխք, վաճառականական նամակներ, հարսանեաց հրաւիրագիրք, մահազդք ևլն. ևլն. մասնաւորաբար վայրկենական այցաքարտք: Գաւառներէ եղած յանձնարարութիւնք կը կատարուին ամենայն ճշդութեամբ:

Փափաքողք պէտք է դիմեն առ ՏՆՕՐԷՆՈՒԹԻՒՆ ԱՐԵՒԵԼՔ ԼՐԱԳՐՈՅ

ի Նորատունկեան խան, Ղալաթիա Կ. Պոլիս,

ՇՈԳԵՆԱՒԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԵԱՆ

Լիվերպուլի և Միջերկրականի միջև բանող շոգենաւք

Անուանք	Թոնոյ	Անուանք	Թոնոյ
Քանոբուս	4200	Սֆինքս	3000
Ֆերոս	4000	Ծուպերա	3000
Օսմանլը	4000	Նեբթիս	3000
Սեսոսդրիս	3250	Բերա	3000
Թեպա	3250	Լոգիւս	800
Մեմֆիս	3250	Օլիմբոս	800
Մարիոթիս	3250	Ռեսիլ	700

«Սֆինքս» շոգենաւը փետր. 23ին Լիվերպուլէն ասդ կ'սպասուի ընդ. վաճառքով:

Դիմել առ Ժ. Վ. ՎԻԹՕԼ և ԸՆԿ. Ռեիթոլ խան

ՃԷՅՄՍ ՄՈՍ և ԸՆԿ.

292 — 31, Ճէյմս Սթրիթ Լիվրբուլ

PAPIER FAYARD ET BLAYN

Սպեղանման թուղթ Ֆաեառ եւ Պլէյն, կէս դարու յաջողութիւն: Փերագանց դեղ ի բուժումն հարբուխի, կուրծքի բորբոքմանց, յօդացաւի, ցաւերու, մկնացաւերու, վէրքերու, լրտաքին ընտիր դեղ ընդդէմ կոշտերու ևայլն: Կը ծախուի բոլոր դեղարանաց մէջ:

Ստորագրութիւն պահանջել:

ՃՇՄԱՐԻՏ

ELIXIR TONIQUE ANTIGLAIREUX

ԵՒ ՀԱՄԱՍՏՈՒԱԾՔԱՑԻՆ, ՊԱՏՐԱՍՏՈՒԱԾ ԸՍՏ ԴԵՂԱՏՈՒԻՆ D. GUILLIÉ

Ի ՁԵՌՆ ՏՈՔԹՈՐ PAUL GAGE FILS, ԱՌԱՋՆԱԿԱՐԳ ԴԵՂԱԳՈՐԾԻ

Միակ տէրն այս դեղին, 9, rue de Grenelle — St — Germain, à Paris

[illegible]

Այս բանկագին դարման՝ ELIXIR GUILLIÉ ի ՀԱՄԱՍՏՈՒԱԾՔԱՑԻՆ ՁՈՐԱՑՈՒՑԻՉ ԷԼԻՔՍԻՐՆԵՒ:

[illegible]

Գինն ի Փարիզ, շիշը 6 Ֆր. կէս շիշը 3 Ֆր. 50

ԿԸ ԳՏՆՈՒԻ ԱՄԷՆ ԴԵՂԱՐԱՆԱՑ ՄԷՋ

ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆ Ս. ՇԹԱՅՆ

ՄԵԾ ՄԹԵՐԱՆՈՑ ՀԱՆԴԵՐՁՆԵՐՈՒ

Մարդոց, Տղայոց, Կանանց, Օրիորդաց և փոքրիկ աղջկանց համար

Քարաքէօյի հրապարակը, թիւ 20, մեծ վաճառատուն Պորսաի և Եէնի Ճամի փողոց, թիւ 8, Թիւնէլին մօտ: Աշնան եւ ձմրան եղանակներուն համար մեծաքանակ հանդերձներ բերուած են ՄԱՐԴՈՑ, ՄԱՆՉԵՐՈՒ ԵՒ ՏՂԱՅՈՑ ՀԱՄԱՐ

Վերջին նորելուկի ձեւերուն յանքան ճոխ և բազմազան մեկ ընտրութեամբ որ աքանչացեալ պիտի առթէ որչափ ընտիր ճաշակի, տեսակի և դիմացկունութեան նոյնչափ ալ հանդերձներու գնոց գերագոյն աժանութեանն կողմէ.

Կանանց, օրիորդաց և փոքր աղջկանց զգեստներու ՄԱՍՆԱՒՈՐ ՃԻՒՂԵՐ որք կը պարունակեն մեծաքանակ մանթօներ, բաճկոններ, բէլըրիններ (ժաքօնէզ) մետաքսեայ աստառով և առանց աստառի, սուգի զգեստներ, ուղեւորութեան մանթօներ, անջրանցիկներ, երկար և կարճ վիզիթներ, թաւշապատ և մուշտակաւոր ժաքէթներ, մուշտակաւոր ռոթոնտներ, ինչպէս նաեւ մեծ մթերք օրիորդներու, փոքր աղջիկներու և մանուկներու համար, ամենընտիր ճաշակով և վայելչութեամբ:

Գիները շարժմանելի կերպով համեստ են — 354

ԴԱՐՈՒՍ ՄԵԾ ԳԻՒՏԸ

ԷԼԻՔՍԻՐ ԿՈՏԻՆՕ

արագապէս կը բուժէ Նրիկամանց, Ողնածուծի հիւանդութիւնները, Ինֆլուէնցան, Անարիւնները, ծիւրեալները, և այլն: Կ'երիտասարդացնէ և կեանքը կ'երկարէ: Իսկապէս վերանորոգիչ տարր մըն է. արտակարգ զօրութեամբ և աննման առատութեամբ նոր արիւն մը կուտայ: Ջնասակար հետք մը չպարունակելով, ամէն տարիքի մէջ կրնայ գործածուիլ, առանց ոեւէ վտանգի:

Շիշը 20 Ֆրանք. ի Փարիզ, Սէն Լազար փողոց, Թիւ 7, վարչութեան կեդրոնատեղիէն խնդրել Տքթ. Ժիւլ Լաֆաժի տետրակը, պաշտօնաւոր Փարիզի բժշկական Համալսարանէն. այդ տետրակը պիտի ղրկուի ձրիապէս և առանց ճամբու ծախքի:

Ի Կ. Պոլիս կը վաճառուի Քանզիւէ Բէյլերպէյի դեղարանը:

COMP RUSSE

DE NAVIGATION A VAPEUR ET DE COMMERCE

ՌՈՒՍԱԿԱՆ ՇՈԳԵՆԱՒԱՑԻՆ ԵՒ ԱՌԵՒՏՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

Շաբթուան երթեւեկութիւնք

Բշ. 22/6 Օտեսայի ուղղակի, ժամ 2ին յետ միջօրէի:

Գշ. 23/7 Ալեքսանդրիոյ ուղղակի ուղեւորութիւն ժամ 5ին յետ միջօրէի. Պիրէէն ճամբով,

Դշ. 24/8 [illegible] ուղղակի, առաւօտեան ժամ 10ին:

Դշ. 24/8 [illegible] ժամն 11ին:

Շ. 25/9 Օտեսայի ուղղակի, ժամ 2ին յետ միջօրէի:

Ազդ.— փետր. 23/7, երկուշաբթի օրը կ. պոլսէն դէպի [illegible] պիտի հանդիպին Թրիբոլի Պէյրութ, Եաֆա, և Բոր-Սայիտ գացող շոգենաւ ին:

2

ՔԻՆԱՐՏ (CUNARD)

ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ ՇՈԳԵՆԱՒՈՒՑ

Որք ամիսը երկու անգամ կը բանին Լիվերպուլի և Արեւելեան միջեւ

Անուանք	Թոնոյ	Անուանք	Թոնոյ
Ումպրիա	7718	Գաղաղենիա	4845
Էդրուրիա	7718	Պաթնիա	4531
Սերվիա	7391	Սամարիա	3574
Ավրանիա	7268	Մարաթոն	2403
Քամպանիա	5587	Ալգիա	2393
Ռեֆայենիա	5517	Սարակոսա	2166
Կալլիա	4809	Ծարիֆա	2246
Սիթիա	4557	Բալմիրա	2144
Ալեբբո	2148	Թրինիդատ	899
Բէհատր	1876	Մարոգգօ	1855
Շերպուրկ	1614		

Դիմել առ ԹՈՄԱՍ Ձ. ՃՈԼԻ գործակալ Thomas C. Joly

Ալիքսիտտիս խան, Թիւ 401

17 — Ղալաթիա

ՌՈՒԱՋԻՐՆ ԿԱՐԳԻ ՇՈԳԵՆԱՒՔ

Լիվերպուլի, Անվերս, Կ. Պոլսոյ և Օտեսայի միջև

ԹՈՄԱՍ ՌԻՎԼԸՆ ՈՐԴԻՔ ԸՆԿ.

Անուանք	Թոնոյ	Անուանք	Թոնոյ	Անուանք	Թոնոյ
Ալգանօ	2000	Ֆլամինկօ	1600	Բալերմօ	3200
Անճելօ	3000	Կալիլէօ	5500	Բանաեր	1700
Ապոլլօ	5500	Կիգանօ	2200	Բլաիօ	1500
Արկօ	2300	Կոզօ	1800	Բոլօ	1000
Արիօսդօ	3000	Կրոտօ	2200	Քուիգօ	2800
Պաստօ	3000	Հիրօ	2000	Րիալթօ	4400
Պորոտինօ	2200	Հիտալկօ	3500	Րինալտօ	3200
Պրաւօ	2000	Հինոս	7000	Րոլլօ	3000
Չէֆֆալօ	3800	Հումպէր	1200	Րոմէօ	3500
Գէյրօ	2600	Այակօ	5000	Րօզարիօ	3500
Դալիդաօ	2500	Ճէնօ	2300	Սալերնօ	4000
Տանթէ	2100	Ֆէլօօ	2000	Սանթիակօ	3200
Տագօ	2000	Ֆոլբինօ	4200	Սարֆօ	2000
Տոմօ	2700	Ֆօնիս	2200	Սիլվիօ	2000
Տիզակօ	5000	Լէօ	2000	Սորէնտօ	4300
Տիլիօ	3500	Լէօանթօ	4500	Թ. Ուիլսըն	3000
Տօլըր ատօ	3400	Լիվօրնօ	3000	Թասսօ	1200
Տիգօ	2500	Մալթա	1500	Թոլիտօ	2800
Տօմինօ	2500	Մարքօնիօ	4300	Թօրբիտօ	900
Տուրօ	4800	Մարդէլլօ	6500	Ուրանօ	5000
Տրաքօ	2100	Միլօ	2000	Վօլթուռնօ	5000
Էլաստօ	2600	Մուրինօ	3100	Եէտօ	3600
Էլտօրատօ	3000	Նէրօ	2000	Զէնօ	1000
Էլէքթրօ	3200	Օրլանտօ	3000	Սիֆայնէրօ	200
Էրաթօ	2600	Օթէլլօ	5000	Ձմմօ	200
Ֆալքօն	800	Օդրանօ	4500	Զէրօ	140
Ֆիտօ	700	Օթթօ	2000	Մոզքիթօ	120
Էմինէնդ Մոնարք					8000
Էմբէրր Մոնարք					8000
Լէգէլ Մոնարք					8100

«Տուրօ» շոգենաւը, նաւապետ Ջէմպըրս, ընդհ. վաճառքով Հըլէն և Նիւքասլէն ասդ կ'սպասուի մարտ 9ին:

Ուղեւորներու համար ամէն դիւրութիւն կ'ընծայուի:

Դիմել առ Ֆ. ՀԻԼՏ ԵՒ ՈՒԻԸՕ գործակալք

293 — Թիւ 17-18, Քիւչիւք Միւեթ խան, Ղալաթիա

Արտօնատէր Ս. ՏԱՄԱՏԵԱՆ

ՏՊԱԳՐՈՒԹԻՒՆ ԱՐԵՒԵԼՔ ԼՐԱԳՐՈՅ

ԴՐԱՄԱՏՈՒՆ

ՕՏԵՖԱՆԱՔԻ Կ. ԲԵԶՄԱՃԵԱՆԻ ԵՒ ԸՆԿ.

Ղալաթիա, Մուէլ խան, Վոյվոտա փողոց Թիւ 2

Մեր դրամատունը կ'ընդունի առեւտրական կամ սեղանաւորական ամէն ձեռնարկ ի մայրաքաղաք եւ օտար երկիրներ, յոյժ նպաստաւոր պայմաններով բաժնեթուղթի վրայ փոխատուութիւնք գանձմունք աստ և յօտար երկիրս, վճարում տոկոսի կտրոններու եւ պանքտոմներու, ի հրամանի տոմսեր կը յանձնէ մեծ և փոքր Ցունաստանի, Իւրոպիոյ եւ Թուրքիոյ վրայ: Եւրոպական տէրութիւններէն երաշխաւորեալ վիճակահանութիւններու պարտաթուղթեր թէ կանխիկ թէ ամսական 20էն 100 դրշ. վճարումներով եւ ամէն դիւրութիւնք յաճախորդաց վիճակահանութեանց եւ շահերու գանձման քոնթրոլին: Ի ստորեւ նշանակեալ պարտաթուղթերէն ամէն գնող առաջին վճարումէն տէր կ'ըլլայ պարտաթուղթին՝ պաշտօնագրով մը որուն կը միանայ պարտաթուղթին թիւը կրող նամակ մը և այդ թուականէն իրաւունք կունենայ ամէն վիճակահանութեան, և թիւն ելնելուն պէս իրաւունք ունի իր շահած գումարին ամբողջական վճարման: Գնուած բաժնեթուղթին տոկոսները գնողին կը վերաբերին առաջին վճարումէն իսկ: Աւելորդ է պարզել բոլոր առաւելութիւնն որ յառաջ կուգայ պարտաթուղթեր գնելու այս միջոցէն այն անձանց համար որք ամիսը փոքր դրամներ ունին տրամադրելի: Եւ որք օգտակարապէս և երաշխաւորութեամբ կարող են ի կիր առնուլ իրենց փոքր խնայողութիւնները՝ յոյս ունենալով հարստութիւն շինել առանց զոհողութեան: Միակ միջոց կարենալով ամիսը 20էն 100 դրուշ տրամադրելի ընել պարտաթուղթերու գնման համար, առանց վնասու, նոյն խսկ եթէ բախտը նպաստաւոր չըլլայ ժամանակէ մը ետք կը տիրացուի տոկոս բերող պարտաթուղթի մը, 200էն 500 Ֆր. դրամագլխոյ մը:

387

ՊԱՐՏԱԹՈՒՂԹԵ	Տարեկան վիճակ-ահանութեանց թիւը	Մեծ թիւերուն գումարը		Քուբոնին տարեկան վճարումը		
Ցունաստանի Ազգ. Պանքան 4 %	3	թիւ 27,	Ֆր. 300,00	Ֆր. 16	դրշ.	100
Քրէտիթ ֆոնսիէր տը Ֆրանս 3 %	6	,, 591,	,, 1,060,000	,, 15	,,	100
Անրաէօն քօմիւնալ փարիզի 3 %	4	,, 352,	,, 1,500,000	,, 12	,,	100
Քաէտր ֆոնսիէ եգիպտական 3 %	12	,, 312,	,, 1,500,000	,, 7.50	,,	50
Քրէտիթ ֆոնսիէր տը Ֆրանս անտոկոս	2	,, 444,	,, 314,000	,, 7. 5	,,	20
Անրաէօն քօմիւնալ Պրուքսէլ քաղաքին	6	,, 141,	,, 295,000	,, 2.50	,,	20
Օսմ. պարտաթուղթ անտոկոս	6	,, 300,	,, 3,600,000	,, ...	,,	20

ՇՈԳԵՆԱՒԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ ՀԱՅԿԱԿԱՆ ԵՒ ՄԱՐՈՒՔԵԱՆ

Ն. ԲԱՔԸԼ ԵՒ ԸՆԿ.

Մարսէյլէ և Պաթում միջև կանոնաւորապէս բանող

«Սիրքասի» շոգենաւը, յառաջիկայ երեքշաբթի իրիկուան ժամ 4ին (Ը. Ե.) պիտի մեկնի դէպ ի Պաթում, հանդիպելով Սամսոն, Կիրասոն և Տրապիզոն:

«Առմէնի» շոգենաւը յառաջիկայ ուրբաթ պիտի մեկնի դէպ ի Մարսիլեա. Մեկնում ժամ 4ին (Ը. Ե.)

Բարիզ-Լիոն-Մարսիլիոյ երկաթուղեաց ուղեւորութիւնն ի միասին առնլով,

Ա. կարգ 245 Ֆրանք

Բ. ,, 175

[illegible]

Դիմել առ գործակալ ԲԻՄՈԹԷ ՊԼԵՋՈՒԼ

5 — Ռոմանէ Սիթէ Ֆրանսէ

ՇԻՐՔԷԹԻ ՀԱՅՐԻՅԷ

ՇՈԳԵՆԱՒՈՒՑ ԵՐԹԵՒԵԿՈՒԹԵԱՆ ՑՈՒՑԱԿ

1893 Փետրուար 16էն սկսեալ մինչև Մարտ 7

Բոլոր կիրակի օրերէն) Եւրոպական եալըներէն կամուրջ եկող շոգենաւուց երթեւեկութիւն

Ժ. Վ.

1 10 Եէնիմ. Մեզպ. Պեյլ. Թարպ. Եէնիք. Պոյաճը. Ր. Հիսար (Ր. Հիսարի շոգ. նաւը պիտի հաղորդակցի) — 31

2 45 Ր. և Ա. Գավագ Եէնիմ. Մեզարպ. Պեյլք. Թարապ. Պեյքօզ և անկից Ասիական եալըներէն մինչև Գանտիլլի և Օրթագ պիտի հանդիպի: (Գանտիլլիի շոգ. ին պիտի հաղորդակցի). Ուրբաթները Օրթագէ գառավանիք. Չէնկէլ. Պեյլր. Գուզկ. Պեշիքթաշ. — 19

2 20 Եէնիմ. Մեզար. Պեյլիւք. Թարապիա Եէնիք. (Եէնիք. շոգ. ին կը հաղորդակցի) — 39

2 50 Եէնիք. Ստէն. Միրկ. Պոյաճք. Ր. Հիսար Պեպէք Արնվ. Գուրչ. Օրթագ. Պեշիքթաշ — 28

3 20 Եէնիմահալլէէն Մեզար. Պեյլիւքտ. Թարապիա Եէնիք. Ստէնեա Միրկ. Պոյաճ. Ր. Հիսար. [Ր. Հիսարի շոգ. ին կը հաղորդակցի. ուրբաթ օրերը Պեպեք Արնքեօյ. Գուրչ. Օրթ. Պեշիկթաշ — 38

4 15 Եէնիմ. Մեզար. Պեօլք. Թարպ. Եէնիք. Միրկ. Ր. Հիսար. Պեպէք. Պեշիք. ուր. օրերը Արնվք. Գուր. Օրթ. Պեշիք. — 43

5 45 Եէնիմ. Մեզպ. Պեյլիւք. Թարպ. Պեյքօզ Եէնիք. Ստէն. Գանլճ. Պոյաճք. Ր. Հիսար Պեպէք Արնվ. Գուրչ. Պեյլ. Օրթագ. Պեշիկ. — 42

7 — Եէնիմ. Մեզար. Պեյլիւքտ. Թարապ. [illegible]

7 — Միրկ. Ր. Ա. Հիսար Գանտ. Արնվք Չէնկ. Պեյլ. Օրթ. Գուզկ. Պեշիք. Իւսկ. Հինգշ. օրերը Օրթ. և Պեշ. չհանդիպիր] — 25

9 — Պեյ. Թարպ. Պեյք. Բաշչա Չուպք. Գանլճ. Ա. Հիսար Գանտիլ. Վանիք Չէնկ. Պեյլ. Գուզկ. Իւսկ. — 32

10 10 Պեյքօզ. Գանլ. Ա. Հիսար Չէնկլ. Պեյլ. Պեշք. Իւսկ. [բացի ուր. է] — 34

10 15 Գանտ. յլէն ուղղ. կամուրջ. — 23

11 — Գանլճէէն ուղ. կամրջ. (բացի ուր.) — 28

11 — Չէնկէլ էն ուղղակի կամուրջ բաց ի ուրբաթ օ. երէ — 22

11 55 Գուզկ. Իւսկ. բացի ուր. է — 11

(Բոլոր կիրակի օրերէն) կամուրջէն Եւրոպական եալըք երթեւեկող շոգենաւուց ժամերը

2 30 Պեշիք. Օրթ. Արնվ. Ր. Հիսար Միրկ. Եէնիք. Թարպ. Պեյք. Ա. Գավագ. — 33

3 20 Պեշիք. Օրթագ. Գուրչ. Արնվք. Պեպէք Ր. Հիսար բացի ուրբ. է — 32

4 10 Կաղաթ. Իւսկ. Պեշիք. Գուզկ. Օրթագ. Չէնկլ. Պեյլ. Արնվ. Գանտլ. Ա. և Ր. Հիսար Գանլճ. Միրկ. Եէնիք. Չպաճ. Պեյք. Թարպ. Պեյ. Մեզրպ. Եէնիմ. — 22

4 — Պեշիք. Օրթ. Գուրչ. Արնվ. Պեպէք Ր. Հիսար. Պոյաճք. Ստէն. Եէնիք. Թարպ. Պեյլիւքտ. Մեզարպ. Եէնիմահ. — 42

5 15 Իւսկ. Պեշիք. Գուզկ. Օրթագ. Պեյլ. Չէնկ. Արնվ. Պեպէք Գանտ. Ա. և Ր. Հիսար Գանլ. Միրկ. — 25

[illegible]

11 20 Եէնիք. Թարպ. Պեյ. Մեզպ. Եէնիմ. — 38

11 35 Պեպէք Ր. Հիսար Պոյաճ. Միրկ. Ստէն. Եէնիք. — 28

Կամուրջէն Անատոլուի եալըք երթեւեկող շոգենաւուց ժամերը

3 10 Կամուրջէն ուղղ. Պեյքէք բացի ուր. է — 37

4 25 Ուղղ. պէյքէք բացի ու. բաթէ — 31

5 10 Ուղղ. Պեպէք, ուր. ները ժամ 5ին Պեշիք. Օրթ. Գուրչ. Արնվ. Պեպէք — 37

10 35 Պեշիք. Օրթ. Գուրուչ. Արնավ. Պեպէք Գանտ. Ա. և Ր. Հիսար Գանլճ. Միրկ. Եէնիք. Բ. Պաշճ. Պ. Յք. բացի ուր. է — 25

11 15 Գալ. Պեշիք. Օրթ. Գուր. Արնաւ. Պեպէք Ր. Հիսար. Պոյաճք Եէնիք. — 32

11 45 Պեշիք. Օրթ. Գուրուչ. Արնվ. Պեպէք — 22

12 15 Պեշիք. Օրթ. Գուր. Արնվ. — 33

Այս շոգ. օդը դէշ եղած ժամանակ մինչև Գուրչ. պիտի երթայ:

Կամուրջէն Անատոլուի եալըք երթեւեկող շոգենաւուց ժամերը

2 40 Ուղղ. Ա. Հիսար. — 34

3 15 Իւսկ. Գուզ. Պեյլ. Չէնկէլ. Վանիք. Գանտ. Ա. Հիսար Գանլճ. Չըպուքլը Բ. Պաշճէ, Պեյքօզ — 28

3 45 Կամուրջէն հիւսակ Գանտ. բացի ուրբ. է — 39

4 45 Ուղղակի Գանտլ. բացի ուր. է — 32

8 45 Իւսկ. Գուզկ. Պեյլ. Չէնկ. Գանտլ. Ա. Հիսար Գանլճ. Բ. Պաշճէ Պեյքօզ [illegible]

[illegible]

ԻՒՍԿԻՒՏԱՐ ԵՐԹԵՒԵԿՈՂ ՇՈԳԵՆԱՒՔ

[illegible]

ԿԻՊՐԵՐ ԵՒ ՈՐՈՇԵԱԼ ՕՐԵՐ

[illegible]

ՀԱՅԴԱՐ ՓԱՇԱՅԻ ԵՐԹԵՒԵԿՈՂ ՇՈԳԵՆԱՒՔ

[illegible]

ԻՒՍԿԻՒՏԱՐ ՄԻՐՔԷՆ ԽԱՌԱՆՈՒ

[illegible]